

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostopna petlinjska vrsta
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prezniku ob 4. uri zjutraj.

Poštšina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne spre-
jema. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 59.011, Praga in Dunaj 24.797.

Grof Béguen, vseuč. profesor,
Rue Clémence-Isaure 2,
Toulouse:

22. marca 1925.

Gospod urednik!

Listi so poročali, da je v Jugoslaviji
posvečen 26. marec komemoraciji srbskih
dni, ki so se nedavno vršili v Franciji, dan,
ki naj pokaže solidarnost in simpatijo, ka-
teri družita francoski in jugoslovanski na-
rod. Zagotavljam Vas, da je ta misel zelo
prijetno dirnila srca Francozov in da smo
zelo hvaležni za ta dokaz vdanosti in prija-
teljstva. Ker me je usoda pogosto pripelja-
la v Vaše kraje, kjer sem mogel spoznavati
in ceniti svojstva Vašega naroda in kjer
imam zveste prijatelje, sem prav zares ve-
sel, da se mi nudi prilika, ko lahko nada-
ljuje delo franco-jugoslovanskega zblize-
vanja, kateremu sem se posvetil.

Upam, da mi ne boste odrekli za tole
pismo malega prostorčka v svojem listu,
katerega prijazen gostoljubje cenim že
okoli štirideset let.

In veliko veselje bo zame to, da lahko
povem Slovence, zakaj na francoskem
čutimo tako gorko simpatijo za Jugoslova-
ne, za vsakega izmed treh življenj kraljestva
Srbov, Hrvatov in Slovencev. Mi ne delamo
razlike med njimi. Mi se ne maramo, mi se
ne smemo — to bi ne bilo na mestu — vti-
kati v vaše notranje prepire, a dovolili nam
boste pač izraziti obžalovanje, da sporazum
in zveza med Vami nista popolna in da po-
lemike dosegajo gotovo stopnjo ostrosti, ki
jo žal poznamo dobro tudi mi. Kajti zdaj se,
da je človeški naravi prirojena težnja, da
se ljudje iz političnih ozirnov trgajo in pa-
rajo med seboj. Tudi pri nas namreč obnu-
tijo neprijetno prelom te svete zveze, ki
nam je deset let zagotavljala zmago in mir.
Zategadelj lahko skupaj tarnamo nad raz-
kosnostjo, ki slabi narod, in si skupaj že-
limo povratka notranjega miru, ki bi teme-
ljil na spoštovanju nazorov in interesov
vsakogar v okviru zakona.

Namen 26. marca je spomin na franco-
srbske dneve, ki so se prirejali med voj-
sko, ko so se Vaši junaški srbski bratje bo-
rili tako pogumno za svojo in Vašo neod-
visnost v prirušni zvezi s francoskimi če-
tami. Tam, na bojnih poljih so se pobratili
Srbi in Francozi in temu pobratimstvu osta-
nemo zvesti. Ne moremo pozabiti trpljenja,
ki smo ga skupaj prestali, junaški umik na
Krf, okrepitev srbskih čet v Bizerti, boji na
macedonski fronti in končno presek so-
vražnje fronte ter sijajni pohod od Soluna
do Belgrada. Stari kralj Peter, borilec iz
leta 1870, je za nas junak in kralj Aleksan-
der ne zaostaja v ničemer za svojim oče-
tom, če gre za hrabrost in zvestobo do nje-
govih zaveznikov. Oba sta popularna v
Franciji in jaz prav tako spoštljivo pozdrav-
ljam spomin prvega, kakor srčno želim, da
bi bilo srečno vladanje drugega.

Da pa bo to vladanje srečno, je treba,
da so srečni njegovi narodi, in ta ugotov-
vitev me je privedla do tega, da Vam po-
vem tole: Francozi se nezadovolje s tem,
da imajo radi Srbe, ampak imajo radi tudi
Hrvate in Slovence.

Ne bom se zamujal v tem pismu, ki bo
že itak dolgo, s tem, da bi Vam pojasnje-
val vzroke naših čustev do Vaših hrvatskih
bratov; omejil se bom, v kolikor se tiče me-
ne, na to, da se spomnim monsignora
Strossmajerja, njega, ki me je tako ljubez-
nivo sprejel v moji mladosti ter me je se-
znanil z jugoslovanskim problemom.

Slovenec — pa saj jih poznamo v Fran-
ciji že več kot sto let — in spomin na skup-
no življenje, pa naj je bilo še tako kratko,
so zaznamovali naše medsebojne razmere
z včasih nezavednimi znaki. Prišli smo do
tega, da imajo naši značaji, naše ideje in
naši običaji mnogo dotikališč. Vi ste naj-
zapadnejši Slovani, vsa Vaša civilizacija se
je v splošnem razvijala v istem krogu ka-
kor naša. Rim je bil Vaš pol, med tem ko
so drugi dobivali svoje smernice od vzhoda.
Vi ste kmetijski narod, ki ima zelo raz-
vita demokratična čustva, prav kakor mi.
Francoz se pri Vas ne počuti tujega in, ker
že govorim o sebi, Vam povem, da sem se,
kadarkoli sem se mudil v Sloveniji, pa naj
bi bo v Ljubljani ali v Mariboru, čutil ob-
danega s tako atmosfero simpatije, da se

mi je skoraj zdelo, da sem v drugi domo-
vini. Ko sem hodil po Vaših lepih drav-
skih, murski in savskih dolinah, sem za-
čutil čisto jasno, da je slovenski narod v
bistvu element ravnotežja in vezi z zapad-
nimi narodi. Bilo je potrebno in koristno
za splošni mir, da se ta narod osvobodí vsa-
kega nasilja in da se more njegova nacio-
nalna zavest lahko in svobodno razvijati.
Glede severne meje ni bilo samo moje
mnenje, ampak tudi mnenje francoskih po-
oblaščenecv, in Francija je vztrajno priti-
skala na to, da pripadejo Maribor, Prek-
murje in Medjimurje, da, celo Koroška k
Jugoslaviji. To je zgodovinsko dejstvo, na
katerega mi ni treba tukaj spominjati, in
mnogo jih je v Franciji, ki obžalujejo ravno
tako kakor Vi, da obžir posebne vrste niso
dopustili, da bi bili aplicirali proti jugu, v
Istriji, iste principe, ki so na severu dali
tako srečne rezultate.

Trpeli ste, borili in bojevali ste se za
svojo neodvisnost in našli ste pri Franco-
zih oporo, ki ne bo nikdar odrekla. Soli-

darnost obstoji med narodi, ki imajo enak
temperament, enake principe in enake in-
terese. Mir se ni za stalno utemeljen, du-
hovi so še razburjeni in deljeni in bolj kot
kdaj prej je potrebno sedaj, da Francijo ve-
že intima vez z onimi državami srednje
Evrope, ki so nastale na razvalinah avstro-
ogrške monarhije. Zato si moremo le če-
stitati, kadar se sredi stankarskih bojev in
rezkih diskusij pojavi neke vrste premirje,
ki ga diktira srce. In to srce je spomnilo
one, ki bivajo ob bregovih Donave in Save,
da živi onostira mej ob bregovih Seine, Ro-
dana in Garonne plemenit, miroljuben in
delaven narod in da se oboji v resnici
lahko čutijo kot bratje.

Ali ne mislite, da so te medsebojne
simpatije v resnici porok za bolj jasno bo-
dočnost?

Prosim oprostjenja, da je postalo pismo,
v katerem sem pustil govoriti samo svoje-
mu srcu, tako dolgo in Vas, gospod ured-
nik, prav pristržno pozdravljam.

Razprava o Radićevih mandatih v narodni skupščini.

SEJA 25. MARCA.

Belgrad, 26. marca. (Izv.) Včerajšnja
seja je začela ob pol 10. dopoldne. Skup-
ščina je bila zelo dobro obiskana, ker je
vladalo veliko zanimanje za govor dr. Po-
liča. Dr. Subotić je v začetku seje nazna-
nil, da se odredka belgrajskemu in banja-
luškemu mandatu. Obdržal bo sremski
mandat. Dr. Korošec se je odrekel kranjs-
kemu mandatu, obdržal bo ljubljanskega.
Za tem je dr. Subotić odgovarjal na vpra-
šanje poslanca Smodeja radi torkovih
dogodkov v skupščini in radi zadržanja
predsednika. Opravičil se je, da ni mislil
na duhovnike na levici, ampak na duhov-
nike na obeh straneh.

Predsednik dr. Subotić je dal besedo

dr. Poliću,

ki je izvajal:

»Zakon o zaščiti države je protistav-
ven zakon. Tega nazora je tudi vseučiliški
profesor dr. Slobodan Jovanović, zato
moremo danes reči, da o tej stvari v zna-
nosti danes ni nobenega govora. Ves za-
kon nasprotuje načelom demokracije, ki
so izražena v členu 4. ustave o enakosti
vseh državljanov pred zakonom. Tu pa je
bil sprejet nek izjemen zakon samo za
eno stranko. Če bi naši sodniki imeli pra-
vico presojevati ustavnost zakona, bi
brez dvoma ta zakon proglasili za pro-
tustavnega, kakor se to dogaja v Švici in v
Zedinjenih državah Severne Amerike. Na-
sproti trditvi v poročilu verifikacijskega
odбора, da je obznana od 23. januarja 1924
odredba ministrskega sveta kot najvišjega
upravnega organa, trdim jaz, da je mini-
strski svet samo posvetovalni organ in on
mora reševati samo one slučaje, za katere
mu da zakon izrečno pooblastilo. Ako ob-
znana ni nič drugega kakor naredba o
uporabi zakona, zakaj je tedaj bila po-
trebna? Ves postanek tega zakona doka-
zuje, da se nanaša na komunistično stran-
ko. Obznana je naperjena proti kmetški
stranki, ne pa proti delavski stranki in to
v državi, kjer je čez 70 odstotkov kmetov,
proti stranki, ki je osnovana na načelih
demokracije in zasebne lastnine. Ponav-
ljam, da je bila obznana potrebna samo za
to, da se zakon o zaščiti države raztegne
na HRSS. Zakon o zaščiti države pravza-
prav ni bil naperjen proti komunistični
stranki kot taki, kajti, kar kdo misli in
kakšna načela izpoveduje, to je njegova
stvar. S tem zakonom se je hotela ščititi
javna varnost, kakor to kaže ime zakona:
Zakon o zaščiti države in javne varnosti.
Zakon ni bil naperjen proti komunizmu
kot znanosti, marveč samo proti nekemu
mogočnemu pokretu. Namen je bil komu-
nizem zabranjati v toliko, v kolikor
ogroža red in javno varnost v državi. Radi
tega je treba v zvezi s tem zakonom na
kriminalni kriterij kaznivosti z ozirom na
anarhistične revolucionarne in teroristične
metode. Dokaz o terorističnem aktu
HRSS more dati edino sodišče s pravo-

nočno razsodbo, ne pa samo sklep sodi-
šča, ki se nanaša izključno na preiskavo
in preiskovalni zapis. Parlament stoji nad
vlado in je njen kontrolni organ. Presoja
ustavnost in zakonitost njenih dejanj, mo-
re obtožiti ministre, vezan pa je na pra-
vomočno izvršene obsodbe. Njegova pra-
vica kontrole se nanaša na upravo. Iz
parlamenta hočejo izgnati Hrvate. Naše
upravne oblasti so kakor agenture
vladnih strank. V teh težkih časih po ob-
javi obznane smo našim sodiščem hvaležni,
da so ostala zvesta svoji prisegi. Za-
trjujem vam, da bodo imena sodnikov, ki
so sodili o teh zadevah, katere vi najbolj
napadate, ostala v zgodovini hrvatskega
naroda zapisana z zlatimi črkami. — Dr.
Polić je še nadalje govoril, navajal, da Ra-
dićevo potovanje v Moskvo ni niti malo
vznenirilo ne industrijcev, ne trgovcev,
ne posestnikov. Sam Zagreb je dal dr.
Trumbiću 16.000 glasov, torej več kakor
je bilo vseh belgrajskih glasov. Zatrjuje,
da v tej državi, kateri preti tolika komu-
nistična nevarnost, ni ne enega komuni-
stičnega ne socialističnega poslanca. Ob-
znana je samo radi tega raztegnjena na
Hrvate, ker so Hrvati. Iz programa vsega
bloka je razvidno, da vse stranke bloka
zastopajo nazor zasebne lastnine. Zato po
vseh pravnih kriterijih in po prepričanju
vseh navzočih mislim, da se člen 18. zak.
o zaščiti države ne more uporabiti proti
izvoljenim poslancem HRSS.

Minister Uzunović je v svojem go-
voru trdil, da je dr. Polić govoril v korist
vladne teze. Kritiziral je prestopanje so-
dišč in trdil, da obznana ni naperjena proti
Hrvatom, marveč proti HRSS. Poslanec
HRSS

Karlo Kovačević

je izvajal: »Nam Hrvatom se je komaj po
preteku enega leta posrečilo govoriti v
skupščini, pa nas vi že mečete ven. Mi smo
prišli zato, da sodelujemo z brati Srbi. Pa-
lišć nas je pustil na milost in nemilost člo-
veku, ki ga je rodila hrvatska mati, mini-
stru Pribečeviću. Za časa volitev je bil
notranji minister Pribečevićeva igračka.
V svojem nadaljnjem govoru je navajal
razna silila in končal: »Mi nečemo sami
hoditi iz parlamenta, ker bi to pomenilo,
da nečemo sodelovati s Srbi. Mi hočemo
ostati, dokler nas ne vržete ven. Potem
boste pa vi nosili vso odgovornost.« Končno
je govoril poslanec HRSS

Stjepan Uroić:

»Mnogo naših ljudi je bilo med svetovno
vojno v Rusiji, pa so videli posledice re-
volucije. Zato smo se odvrnili od komu-
nizma. Mi smo našli svoje ideale v nauku;
da se mora kmetu zavarovati njegov svo-
bodni dom. Samo mi smo v Hrvatski uničili
komunizem. To hočem ugotoviti. Pribeče-
vić takrat ni imel v Hrvatski nikogar dru-
gega razen komunistov. Mi nismo komu-
nisti. Zahtevamo samo, da bodi kmet svo-
boden. Kadar bomo prišli do tega, da bo

kmet gospodar na svojem domu, v občini, v
svoji deželi in državi, potem je to repu-
blika brez ozira na obliko države (vižno
odobranje). Tako mi razumemo svoje
republikanstvo. Zavedamo se, da moramo
plačati davke in zahtevamo odgovor na
vprašanje, zakaj se davke troši. Kar je bilo
komunistov na Hrvatskem, so vsi odšli k
samostojnim demokratom in to radi objave
obznane in so danes največji agitatorji za
Svetozarja Pribečevića. Vi hočete izgnati
Hrvate iz parlamenta. K temu vas vodita
dva cilja. Hrvatsko in Slavonijo hočete ob-
varovati Pribečevićevemu pašaluku, Hrva-
tom in Srbom pa hočete zabraniti sporazum.
Srbski kmet ni kriv vsemu, kar se dogaja.
To mi Hrvati dobro vemo. Ako nas zastop-
nike hrvatskega naroda izženete, sem pre-
pričan, da vas bo svojevčasno srbski in šu-
madijski kmet obsojal, da nas niste pustili
delovati v parlamentu!

Po govoru Stjepana Uroića je predsed-
nik zaključil sejo ob pol enih in sklical pri-
hodnjo za danes dopoldne.

SEJA 26. MARCA.

Belgrad, 26. marca. (Izv.) Včeraj in da-
nes se je vršila v skupščini razprava o Ra-
dićevih mandatih. Prvikrat so nastopili Ra-
dićevci. Njihov nastop je bil splošno spre-
jet zelo simpatično. Z ozirom na razna zna-
menja, dalje z ozirom na pisanje »Samo-
upraver«, prevladuje prepričanje, da Radi-
ćevih mandatov ne bodo razveljavili. Glede
na razpoloženje pri Radićevcih se da skle-
pati, da se je ponovno pojavila možnost, da
se njihovi mandati ne bodo razveljavili. Za-
hteva se samo, da morajo Radićevci dati
tozadevne izjave.

Na jutrišnji seji bo padla odločitev.
Prvi bo govoril Pavle Radić. Za njim
dr. Trumbić. Oba bosta podala izjave, ki
bodo zelo važne. Na dopoldanski seji je po-
voril

Kosta Timotijević.

Navajal je, da je v vladi gotovo mnogo
ljudi, ki se ne strinjajo z nastopom radi-
kalov v verif. odboru. Obširno je razlagal,
kako je prišlo do zakona o zaščiti države
in primerja radikale iz dobe Obrenovićev z
današnjo Radićevo stranko. Vsaka stranka
ima svojo mladost, srednji vek in starost.
Vse stranke imajo v začetku svojega raz-
voja zelo obsežen program, ko pa pridejo
do oblasti, se pa preobrnejo. Pridejo do
prepričanja, da človek ne more vsega usta-
viti, kar je prej zahteval v opoziciji. Radi-
kalna stranka je bila tudi v borbi z dina-
stijo in režimom. Njen voditelj je šel v ino-
zemstvo, da vrže režim. Radikali so takrat
šli v Rusijo in zahtevali pomoči. V osem-
desetih letih so radikali pričeli z vstajo, ki
pa je bila s krvjo in silo udušena. Tedaj je
tudi državna oblast zapirala strankine pri-
staše, medtem ko je moral voditelj Pašić be-
žati v inozemstvo. Agitacija radikalne stran-
ke in Radićeve stranke je zelo slična. Radi-
ćevci so mali bratje radikalov na Hrvat-
skem. Radikali so v osemdesetih letih go-
vorili: Ljudstvo je izvor vse oblasti. Radić
pa zahteva suverenost ljudstva. Radikali so
se borili za opanke, Radić pa za kmetško
ljudstvo. Radikali so imenovali policijo na-
silneže, Radić pa jih imenuje batinaše. Vo-
jaštvo in častnike so radikali nazivali s sol-
datesko, Radić s sabljaši. Dobro je, da se
ljudje menjajo, kadar pridejo do oblasti, in
da jim država ne dopušča storiti vsega, kar
so v mladosti in v opoziciji govorili. Preti-
ranost, ki je bila pri radikalih, se vidi tudi
pri Radiću. Vsi politiki so skušali delati z
Radićem, toda srečo je imel edino Ljuba
Davidović, ki je ustvaril sporazum, namreč
sporazum strank. Če bi radikali napravili
sporazum, bi bila to velika pridobitev za
državo. V tem sporazumu se jasno vidijo
sledede osnove: monarhija, spoštovanje
lastnine in prekinjenje zvez z inozemstvom.
Radi tega poziva Kosta Timotijević, naj ra-
dikali popustijo in naj ne zahtevajo od Ra-
dićevcev preveč ponižujočih izjav, kajti
skrajni čas je, da se sporazum med Slo-
venci, Hrvati in Srbi končno uredi.

Za Kosto Timotijevićem je govoril no-
tranji minister

Boža Maksimović.

ki je bral dokumente, na podlagi katerih
je dokazoval, da je HRSS z prestopom v

kmetsko internacionalo šla med komuniste. Med čitanjem številnih dokumentov mu je začela opozicija očiti, da so dokumenti potvorjeni in da je ta proces proti Radiću podoban Friedjungovemu procesu. Boža Maksimović je protestiral. V dvorani je nastal velik nemir in hrup. Poslanci so se med seboj prepirali. Ker je Boža Maksimović v svoji izjavi omenil dr. Trumbićev potovanje, je prosil dr. Trumbić skupščinskega predsednika za besedo in zahteval, da mu notranji minister pove, zakaj mu ni dovolil potovanja v inozemstvo. Med splošno konsternacijo je notranji minister izjavil, da dr. Trumbić ni radi tega dopustil potovanja po inozemstvu, ker stoji na stališču, da mora zagovornik obtoženca biti na istem stališču kakor obtožitelj, da se mora poslužiti istega materiala, kakor ga je predložil obtožitelj. Radi tega dr. Trumbić potovanja v inozemstvo ni dovolil, ker je imel dr. Trumbić vse dokumente pri notranjem ministru na razpolago!

Nad takim pravnim razumevanjem notranjega ministra se je zgražala cela skupščina in sam Pašić in minister dr. Momčilo Ninčić sta morala vplivati na Božo Maksimovića, da ni tega svojega reakcionarnega in nepravniškega nazora še dalje razvijal.

Spomin na Francijo.

Po govoru notranjega ministra se je skupščinski predsednik dr. Subotić spomnil, da je minilo deset let, odkar je Francija sprejela v svoje naročje Srbe, ki so morali med svetovno vojno bežati iz svoje domovine. V lepem govoru je orisal ljubezen francoskega naroda do jugoslovanskega ljudstva. V istem smislu je govoril naš pariški poslanik Spalajković. Nato je dobil besedo Radićev poslanec Pavle Radić in skušal dokazati, da se je francoski narod vedno boril za zatiranje in ponižane. Radi tega se je tudi pobunil in povzročil revolucijo. (Živijo klici.) Radi njegove izjave, da smo tudi mi ponižani, je nastal v zbornici velik hrup. Radikali so klicali: »Doli avstrijakant« in v tem prepiru je končal ta spomin.

Seja je bila prekinjena in se je nadaljevala popoldne. Pred prehodom na dnevni red je predsednik dr. Subotić prebral imena onih poslancev, ki so bili izvoljeni v več volivnih okrožjih, in ki so izjavili, kateri mandat obdržijo. Med njimi je dr. Korošec izjavil, da obdrži ljubljanski mandat, vsled česar je pozval skupščinski predsednik poslanca Franca Kremžarja, da prisostvuje sejam.

Nato je govoril Radićev, poslanec

Šuperina,

ki je eden izmed ustanoviteljev HRSS. Radi tega so njegov govor poslušali z veliko pozornostjo.

V svojem govoru je izjavil, da je prvi temelj Radićeve stranke vera v Boga. Radi tega stranka ne more biti komunistična, kajti komunisti stoje na materialističnem principu. Mi nismo, niti nečemo, niti ne želimo biti v komunistični internacionali. O vstopu v kmetsko internacionalo ni razpravljaj glavni odbor Radićeve stranke. Sklepe poslancev pa ni smatrati za mero-dajne za politiko stranke, marveč samo za politiko poslancev. Zato izjavlja, da prične odgovornost za poslance, ki so bili izvoljeni 8. februarja, šele po 8. februarju. Drug temelj Radićeve stranke, izjavlja Šuperina, je zakonitost in izjava: »Po svetovni vojni se je v mnogih deželah razvil republikanizem, zato ni čudno, da se je javil tudi pri nas. Naše ljudstvo je videlo propad ruskega carstva, nemškega in avstrijskega cesarstva, bolgarskega carstva in grškega kralja. (Medklic: »Pa je mislilo, da se bo zrušil tudi naš kralj!«) Varate se gospodje, ni

bilo tako. Naša država takrat še ni bila urejena, in tudi ni imela svoje ustave, pa ni čudno, da so naši ljudje mislili, če je drugod tako, je lahko tudi pri nas. Ščasoma pa se je pokazalo, da temu republikanstvu in republikanski obliki v naši državi ni mesta, zato smo se brez vsakih pomislekov odrekli republikanizmu in brez rezerve sprejeli in sprejemamo monarhizem in pri tem ostajamo! Tretji temelj je dejal Šuperina, je ustavnost. Tega temelja komunisti ne poznajo, zato mi nismo komunisti in če bi bil Radić jutri izpuščen in bi nadaljeval svojo politiko na temelju komunizma, ne bi bil izvoljen. Poslanec Šuperina nato razlaga, da so Hrvači in Srbi en narod in izjavlja, da so tudi Slovenci, Hrvači in Srbi en narod. »Vi nam pravite: odrecite se Radiću. Jaz pa mislim, da Radić ni tako velik faktor v stranki. Nadalje, da naj se izjavimo o vojski in republiki. O republiki sledeče: Odrekli smo se republikanski obliki v naši državi in s tem je zadeva končana. Glede vojske pa tole: »Vi veste, da so poslanci prišli v prejšnjo skupščino in da so prisegli na ustavo, zato nam je ustava sveta, kakor vam.« S to izjavo je Šuperina končal svoj govor.

Za poslancem Šuperino je govoril kmetski poslanec HRSS Jagatić. Odbiral je besede svojega predgovornika in njegove izjave glede republikanizma. V svojem kratkem govoru se je odločno izjavil za parlamentarno delo kot edino uspešno za ljudsko korist in proti abstinenici, ker so se o njeni neuspešnosti Hrvači že davno prepričali.

Obema hrvatskima poslancema je odgovarjal radikal

Dragović.

V svojem govoru je udarjal na velikosrbske strune. Pripovedoval je o velikem trpljenju srbskega naroda in šumadinskega kmeta, o preliti krvi za Slovence, Hrvate in Srbe in izjavil, da morajo radikali z boljo v duši izreči težko kazen nad Radićevci, ker so tako dolgo varali hrvatsko ljudstvo. Radi te izjave je nastal v skupščini velikanski hrup in nemir.

Ta nemir se ni polegel in zmanjšal, ko je nastopil poslanec nemške stranke

dr. Moser,

ki je govoril o preganjanju nemške stranke v Vojvodini. Opisal je vsa nasilja, ki jih je pretrpela ta stranka za časa volivne borbe. Opisal je napad na dr. Krafta in na dr. Grasl in druge. Še do danes niso bili križci kaznovani, čeprav so dobro znani. Izjavil je, da se teror proti Nemcem nadaljuje tudi še po volitvah in pristavlja, da so zlasti Nemci v Sloveniji izpostavljeni velikemu terorju in da kočevskim Nemcem razpuščajajo njihova društva.

Po govoru dr. Moserja je skupščinski predsednik ob pol devetih zvečer prekinil sejo in sklical prihodnjo za jutri ob devetih dopoldne. Kot prvi govornik bo nastopil Pavle Radić.

* * *

RADIĆEVI MANDATI BODO VSEENO RAZVELJAVLJENI?

Belgrad, 26. marca (Izv.) Kljub vsemu optimizmu, ki je danes prevladoval v mnogih krogih glede Radićevih mandatov, so dobro informirani krogi danes izjavljali z ozirom na nekatere izjave, da optimizem ni umesten, ker je treba biti pripravljen na nepričakovane nastope radikalov in samostojnih demokratov.

Zahvale in priznanja

dobiva redno za krasno blago, izborne kroje in solidne cene trvdka

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

Važne avdijence pri kralju.

Belgrad, 26. marca (Izv.) Danes dopoldne so bile na dvoru tri avdijence, ki so dale v parlamentarnih kuolarjih povoda za najrazličnejše kombinacije. Prvi je bil sprejet v avdijenco ministrski predsednik g. Nikola Pašić, za njim pa g. Ljuba Jovanović. Okrog pol 12. je šel na dvor načelnik muslimanskega kluba g. dr. Mehmed Spahović. Njegovi avdijenci so pripisovali poseben značaj, dasiravno se je v dobro informiranih krogih trdilo, da je bila ta avdijenca zgolj osebnega značaja. Nekateri popoldanski listi so širili vest, da bo popoldne poklican na dvor tudi Pavle Radić, kar se pa ni zgodilo. Tudi vse druge kombinacije so se izkazale kot prazne in neutemeljene. Kajti kralj je popoldne ob treh odpotoval iz Belgrada v Kragujevac.

RADIKALI ZAHTEVAJO NOVE IZJAVE OD HRSS.

Belgrad, 26. marca. Danes je izšel v »Samoupravi« članek, ki ga je, kakor se splošno trdi, napisal dr. Lazica Marković v sporazumu z vodstvom radikalne stranke.

Člankar pravi, da odgovor na vprašanje, ali bo skupščinska večina mandate HRSS razveljavila ali overovala, ni odvisen od radikalne stranke, marveč od HRSS. »Gre za to« — piše »Samouprava« — »ali je Radićeva stranka sposobna, da se korenito izpreobrne, da opusti svoje dosedanje stališče napram kraljevini in njenim napravam, da pretrga svoje dosedanje zveze, priprave in metode, da, z drugimi besedami, iz protidržavne, separatistične in boljševisko usmerjene ter vodene stranke postane hrvatska državotvorna stranka, ki iskreno sprejema državno in narodno edinstvo, ki iskreno sprejema monarhijo in dinastijo Karadjordjevičev, in ki bi na temelju in v okviru današnje ustave delovala na ustvarjanju vseh svojih kulturnih, političnih in drugih ciljev, a na dobro in korist Hrvatov ter cele kraljevine.« — Člankar meni končno, da izjava, ki jo je bil podal v skupščini Davidović »nepoznan, nekompetenten ni čisto strankarsko zainteresiran«, ne predstavlja korenitega izpreobrnjenja. Radikali zahtevajo torej nove izjave od HRSS v smislu, kakor ga razlaga člankar.

ANGLIJA ZA POGODBO DEVETIH SIL.

London, 26. marca (Izv.) »Daily Mail« poroča, da je francoski poslanik v Londonu sporočil Herriotu, da je angleška vlada pripravljena skleniti garancijsko pogodbo v zvezi z devetimi drugimi državami. Razen petih velesil bi pogodbi še pristopile Češka, Poljska, Jugoslavija in Rumunija.

NOV SPOR MED SOCIALISTI IN KATOLIKI NA ČESKEM.

Praga, 26. marca (Izv.) Med socialisti in katoliki je prišlo do novega spora, ker je tudi vojaški škof Bombarda izdal na vojaške duhovnike pastirsko pismo, slično onemu slovaških škofov. Socialisti zahtevajo, naj se ukine češko poslaništvo pri Vatikanu.

DAVČNA REFORMA NA ČESKEM.

Praga, 26. marca (Izv.) Prager Presse poroča, da je vlada izdelala zakonski načrt za splošno davčno reformo. Po vladnem načrtu bi se davki v naslednjih dveh letih znižali za eno petino, od leta 1928. do l. 1929. zopet za eno petino, l. 1930. pa za eno desetino. Polagoma bi se davki znižali na polovico današnjih davčnih vsot.

FAŠISTOVSKA NASILJA.

Rim, 26. marca (Izv.) Ob priliki praznovanja šestletnice ustanovitve fašistovske zveze so fašisti v Faenzi pretepli vse ljudi, ki se fašistovskemu sprevodu niso odkrili. Fašisti so nato zažgali republikanski dom in katoliški dom. Vlada je odredila strogo preiskavo.

UPOR ZARADI PREVISOKIH DAVKOV.

Rim, 26. marca (Izv.) V mestecu Nicosi na Siciliji so se prebivalci zaradi previsokih davkov uprli in pregnali vladnega komisarja in davčne uradnike iz mesta.

NOV SOVJETSKI ZASTOPNIK NA DUNAJU.

Dunaj, 26. marca (Izv.) Za poslaniškega tajnika pri sovjetskem poslaništvu na Dunaju je imenovan Ukrajinec Kociubinskij. Če bo sedanji poslanik Joffe poklican v Rim, bo novi tajnik prevzel tudi vodstvo sovjetskega poslaništva na Dunaju.

NOV AMERISKI POSLANIK V PARIZU.

Washington, 26. marca (Izv.) Kot novega ameriškega poslanika v Parizu imenujejo generala Pershinga.

ZOPET PADEC ŽITNIH CEN V AMERIKI.

Newyork, 26. marca (Izv.) V torek so žitne cene na borzi v Čihagu zopet padle in sicer pšenica za 4 in pol, koruza pa za 3 cente za bushel.

ŽELEŽNIŠKA NESREČA V FRANCIJI.

Pariz, 26. marca (Izv.) Listi obširno poročajo o veliki železniški nesreči, ki se je dogodila pri Poitiersu. Vlak je skočil s tira in se prevrnil v globok jarek. Pet oseb je mrtvih, 40 pa ranjenih. Med mrtvimi je tudi senator Bidou.

JAPONSKI SENAT PROTI SPLOŠNI VOLIVNI PRAVICI.

London, 26. marca (Izv.) Večina gosposke zbornice se je izjavila proti splošni volivni pravici.

GENERALNI ŠTRAJK V PALESTINI.

Jeruzalem, 26. marca (Izv.) V znak protesta proti otvoritvi židovske univerze v Jeruzalemu so proglasili Arabci generalni štrajk. Vsi arabski listi so izšli črno obrobjeni.

PROTI ODERUŠKIM OBREŠTIM.

Varšava, 26. marca (Izv.) Finančni minister je odredil strogo preiskavo proti bankam, ki zahtevajo previsoke obresti. Poljska državna banka je ustavila kredite štirim bankam.

SVETOVNA RAZSTAVA V FILADELFIJI.

Washington, 26. marca (Izv.) Predsednik Coolidge je pozval vse narode in države sveta k udeležbi na svetovno razstavo v Filadelfiji. Razstava bo trajala od junija do novembra l. 1926. v spomin 150 letnice ameriške neodvisnosti.

Nova smer angleške politike.

V torek se je vršila velevažna seja angleškega parlamenta, na kateri je stopil angleški minister vnanjih zadev Chamberlain na popolnoma nova politična pota.

Chamberlainovi predniki, predvsem Lloyd George in Mac Donald, sta zastopala po vojni dve popolnoma različni tezi. Lloyd George, sodelovalec versajske mirovne pogodbe, je začel kmalu po svojem padcu oster časopisni boj proti Clemenceau in Poincaréju in je nastopal z njemu lastno živlavostjo za revizijo mirovnih pogodb. Mac Donald pa je šel še dalje in je začel poli-

Skender:

Mariborskim stražarjem.

(K 4. številki »Stražnih ognjev.«)*

Stražne ognje smo zanetili, da se pri njih pogovorimo o naših mejah, da premerimo naša pota, da slušamo zvenenje skritih moči v nas: Na levo so še tri, štiri vasi in za temi vasmí čepa neprijatelj in čakajo —, na desno je naša gruda, je naša pomlad in domovje naše: temu domovju, tej pomladi in tej grudi smo zapisali svoje življenje.

Toda gesla še nimamo, stražarji, da bi se spoznali na straži — v gluhih nočeh. Kaj je naše znamenje? —

V. Štangl pravi: V žejni romarski pesmi. Klic k Bogu, ki je svedok naših grehov, ognil nam bo obraz s svojo milostjo!

J. Krošelj pravi: Hrepenenje po večnem in lepem, hrepenenje, ki nam je brat. Hrepenenje po solncu in zarji. — Ven iz zatohlih domov, kjer nam ubijajo mladost in svete sanje! Tja, kjer se vijo dolge vrste belih deklic-nevestic; tja v daljo, kjer veje pomladanski veter: o ta veter vonja po rožmarinu in rezedi! In še dalje tja, kjer čaka Silvija z nedolžnim Brankom. Silvija, ki je prodala pijancu Mirkotu svojo

* »Stražni ognji« so glasilo mariborskega kat. dijaštva.

mladost in je ni dala Ivanu, edinemu, ljubemu... Zdaj si želi mladosti nazaj, da bi Ivana obdarila, a pozabi, da jo je že prodala... Hrepenenje po luči nam bodi znamenje! —

M. Avsenak je tudi globoka duša: Po iskanju lepih skrivnosti: Kdo smo mi? — Kdo je On? — naj se spoznavamo drug drugega! — Spopolnimo se asketično! Trpljenje, žalost in boleš je človekov »specifikum«, zato ne veselja! Veselje je brezizrazno, brezbarvno stanje naše duševnosti, je položaj, ki navadno ne pokaže nobene lepote v nas; veselje je mrtvo, vse omalovažuje, vse pozablja, tudi na svojo božjo podobo — veselje je grešnikovo stanje tik pred padcem... —

A. Bošte je pa poje rad o spokorniku in o kesanju. »Joj, kdaj bo zopet zagorela mehka lučka v moji duši...?« Bošte se uda za mističnemu občutju, a njegovo občutje še ni mistično. — Mistika ne pozna bojazni in strahu, tudi ne bolešti. — Bošte je bogoslovec, božji študent torej. Božji učitelj in božje knjige so bogat studenec... Prišel bo čas, ko bo zapel Bošte Visoko pesem in tedaj bo ves lep; za sedaj pa je še za romantično nadahnjeno bol. —

Pa naše znamenje ni bol, tudi ne žalost, zakaj v žalosti je danes zgolj — fraza. — Bridkost je lepa le tedaj, ko je ozarjena z jutrom Večnosti. — Vem, zakaj smo radi bolni in žalostni, ker so moderni žalostni

in bolni, ker je vsa umetnost dóma in svetá jokava in pesimistična. Pa je že potem zvelična, extra quam nulla salus, če si ta ali oni ž njo prijoka svetovni sloves? Pridobimo si modernega izražanja, svobode v jeziku in ritmiki, proč pa s pesimizmom in miselnostjo modernih struj! Poglobimo se v moderno čustvovanje in gledanje duše, proč pa s sebično telesnostjo modernih, ki vidijo samo žalost in trpljenje, a jo vidijo večkrat samo zato, da morejo sebe prodajati.

Jozo je prav povedal: »Zvezde goré. Svoje misli so vrgle me dnas, svojo pesem so vrgle med nas, svojo svetlobo so vrgle v nas!... —

»Zvezde in solnce!« Evo nam znamenja! Ne samo hrepenenje po teh zvezdah in po tem solncu; zvezde same, solnce samo je naše znamenje. Tudi ne ono solnce, ki je v nedosežni dalji. — To solnce je naš brat, živi v nas samih. Stojimo in hrepenimo in jočemo, mesto da bi izrgali solnce iz naših duš in ga pokazali blodečim. — Veselje zasij v umetnost! Ne banalno veselje kavarn, beznic in barov (samo na tako veselje more misliti Avsenak v onih besedah!). Nadčutno veselje zasij v umetnost, nadčutno, ki je v molitvi in v spoznanju najtišjih božjih lepote in skrivnosti. —

Ali ni sama gola laž v nas, ko jokamo in stokamo? Slovenska duša je mehka, res! A ni jokava, ni solzava. — Župančič je slo-

venski fant, — Finžgar je slovenski fant; Meško ni več — čisto naš; — Cankar pa ni, da bi se vsak učil pri njem in ga posnemal. —

K romantiki se vračamo stražarji, vrnimo se res popolnoma k njej! Popolnoma: ne mislim s tem, da bi postali »srednjeveško« romantični, ne! Otrresimo se duha telesnosti, ki ni prav nič romantična. Naj pokopljejo mrtvi svoje mrtve! — Vitezi Kristusovi smo, vitezi smo Onega, ki je rekel: Jaz sem pot, resnica in življenje. Kaj ga čakamo, ko je že davno med nami? Kaj Ga kličemo, ko je kri naše krvi in meso našega mesa? Nagrimo se samo vase in bomo videli svoje znamenje — Odršenika!

Križ je naše znamenje! Ne navadni križ na gori. Naš križ je tak kakor oni čudežni križ na bojni fronti: v ognju granat je že utonilo vse življenje krog njega; še božjega znamenja se je dotaknil človek z bombami. Križ je zgorel. Kristusovo telo pa je ostalo neoskrunjeno. — Odršenik! — razpet v objem je naše znamenje. —

Ajmo na ceste in na križpotja širom sveta in zakličimo vsem slepecem in hromim: o vi vsi, ki iščete goro Tabor in odrešenje: Zložite svoje šotore, pripravite svoja srca za zadnjo romarsko pot, saj je v nas samih sreča doma.

Pa ne bomo več strmeli v žalost Velikega petka: mi gremo v Belo nedeljo....

tiko priznanja sovjetske Rusije in politiko pogodb, ki naj bi v kali zatrla vsak poskus novih vojska.

V popolnem nasprotju z obema pa je stopil sedanj minister vnanjih zadev Chamberlain na popolnoma nova, v resnici pa na zelo stara pota angleške politike, ki so jo nekdanje označevali kot politiko ravnovesja ali »two-power-standard«.

Chamberlain je zavrgel ženevski sporazum. V svojem govoru v torek je tudi povedal, zakaj ženevski sporazum ni po njegovem okusu. On je rekel:

»Anglija se je vedno v svoji dolgi zgodovini protivila vsaki kontinentalni sili, ki si je hotela priboriti na kontinentu vojaško premoč in zasesti Angliji nasproti ležečo obal na kontinentu. Kakor je Anglija nekoč nastopila proti Španiji in jo uničila in kakor so nekdanje bojevali neizprosni boj proti Napoleonu, tako so se iz istih razlogov ustavili nemški premoči in jo strli. Tako bo Anglija ravnala tudi v bodoče.«

S stališča te politike, ki izraža dovolj jasn migljej na francoski naslov, je tudi angleška politika napram Nemčiji popolnoma razumljiva. Danes nima Nemčija močnejšega zaščitnika od Anglije. Chamberlain je v svojem govoru izrečno naglašal, da je treba »pozabiti na preteklost, češ kar je bilo, to je bilo — začnimo znova! Chamberlain je res začel znova in se je v svojem govoru z vso energijo zavzel za to, da postane Nemčija čimprej polnopraven član Društva narodov.

Predno bi pa Nemčija mogla v svetu Društva narodov sodočlovati o usodi Evrope kot polnopravna in enakovredna članica, bi morala po mnenju Francije dati vsa jamstva, da svojega novega položaja in svoje nove moči ne bi zlorabila ter se poskušala otrestiti obveznosti, ki jih Nemčiji nalagajo mirovne pogodbe. Francoske pomisleke je poskušala Nemčija sama paralizirati z lastno garancijsko ponudbo, s katero se obvezuje spoštovati nedotakljivost zapadne meje, glede vzhodne meje pa izjavlja, da bo poskušala — če bo — doseči njihovo korektno mirnim putem, n. pr. pod patronato Društva narodov ali s pomočjo mednarodnega razsodišča.

Chamberlain se je v svojem govoru v torek izjavil v nasprotju s francoskim in poljskim stališčem za to, da se vzame nemška garancijska ponudba resno v poštev. Rekel je dalje, da bo Anglija sklepala le defenzivne zveze, ker ne more za sedanje stanje v Evropi prevzemati takih jamstev, kakor jih hoče prevzeti za mejo ob Renu. Zadnje besede naj bi pomirile Francoze. Poljake pa naj bi pomirila njegova izjava, da je »Poljska tesno navezana na Nemčijo«.

Iz Chamberlainovega govora sledi, da Anglija, oziroma njena današnja konservativna vlada, v Evropi še dolgo ne misli opustiti svojih starih političnih tradicij, katerih temeljna misel je bila predvsem zavarovati Anglijo in angleške interese s spretnim izigravanjem dveh enako močnih nasprotnikov. Za svetovno angleško politiko pa ima angleška težnja po medsebojnem izmirjenju evropskega zapada in evropske sredine še drug pomen, ki ga Chamberlain sicer ni izrekel, ki pa je danes že za vsakega opazovalca političnega razvoja jasen, namreč s pomočjo pomirjenih evropskih kontinentalnih držav zavarovati angleško gospodarstvo pred probujajočimi se azijskimi in afriškimi narodi.

Dopisi.

Bled. Pri nas se gode čudne reči. Dela se v občini okrog jezera na vse pretege na cestah, ki bodo široke — seveda ne povsod! — kakor pariški bulvarji; razširil se bo v gotove kraje vodovod, kajpada na občinske stroške. Skratka: »delac« se, oziroma delati se namerava, kakor da bi bila občina zasuta v milijonih. Pa smo slišali v zadnji občinski seji, da bo občina najela pri radoviški hranilnici posojilo 200.000 Din, ki se porabi za razna dela. Ta se pa že izvršujejo. Kako je to mogoče? Ker je občinski odbor o tem posojilu šele sklepal, ni mogoče, da bi bilo že dovoljeno, še manj pa izplačano. Vse to nam ne gre prav v glave; še manj pa, kdo in kako bo poravnal dolg, ki se najema brez glave. Bled danes ni več — Bled, kakršen je bil. Reči moramo, da smo popolnoma obubožali — izvzemši par magnatov. Najemina za oddana stanovanja ne donaja niti toliko, da bi se krili z njo davki. No, zato nam nalaga sedanja večina občinskega odbora še večja bremena, da bomo prej izdihili pod njimi. Mi bi radi vedeli, čemu dela občina sedaj tako ogromne dolgove le iz gotovih namenov. Za vzdrževanje občinskih cest je itak poskrbljeno že v samem proračunu, ali vsaj moralo bi biti poskrbljeno. Za druge pa naj skrbi tisti, ki jih rabi. Enako velja za razširitev vodovoda. Res ne vemo, ali smo vsi skupaj slepi ali kaj, da si pustimo vse dopasti in si komandirati od enega »magnata« ali dveh, trpeti pa mora cela občina. Le delajte dolgove, ampak plačajte jih tudi sami! — Da, ti dolgovi! Do zadnjega časa smo bili prepričani, da naša občina gospodarsko sijajno stoji. Ta sijaj bo pa precej zatemnel, če je res, kakor se splošno govori, da je dolžna občina samo elektrarni na Završnici za razsvetljavo blizu četrtilijona kron brez obresti. Menda prosil sedaj ob-

čina za odpla. Toda kako pa pride elektrarna do tega, da bi ravno »bogati« blejski občini (to se pravi: ne občini, ampak raznim luksuznim napravam, ki so se naprtili občini), morala biva dožela elektrarna odpisovati dolg. Enako pravico do odpisa bi imele potem tudi druge občine. Pri vsej bajni razsvetljavi je to precej temna točka občinskega gospodarstva. Kaj pa drugo? Govori se o velikih vsotah, ki da so bile nepravilno porabljene. Pred meseci se je že zahtevala revizija občinskih računov. Zakaj se ni izvršila? Prepričani smo, da bi ne bila brez uspeha. Če so mogoče revizije drugod, zakaj bi bila nemogoča pri nas? Končno pa, če bi svetovnoznana občina kot je naša, prednjačila z »vzornim redom«, ako ga namreč ugovori revizija, se bomo tudi s tem pobahali pred svetom.

Trbovlje. Zloraba vere. Na dolu je bila občinska seja radi priključitve Hrasnika. Da bi g. župnik, ki je tudi občinski odbornik, ne mogel glasovati, ozir. da bi se dali ostali odborniki lažje pridobiti za stvar, so poslali po župnika, da mora takoj na spoved. Niso pa poučili o tem dotične »bolne« osebe, ki se je čudila, da pride gospod tako hitro k njej. Ko še ni nobene sile in ga ni pričakovala. Kljub temu se stvar na občini ni posrečila in je večina glasovala proti združitvi Dola s Hrasnikom. Značilno je pa, kakih sredstev se poslužujejo naši »samostojni« demokrati. — (Občni zbor demokratov.) Zadnji ponedeljek je bil občini zbor tukajšnjih demokratov. Bil je zelo buren. Večina so trgovci in gostilničarji, ki so bili zelo ogorčeni, da sta šla Goropevec in Treo v Ljubljano zagovarjat cepitev občine in so sklenili, da se pošlje nova deputacija v Ljubljano, Pavlin, Florenini, Plavšak, da protestira proti delitvi občine. Radi občine so sklenili, da so proti občinskim volitvam in za širši svet, v katerem morajo imeti »naprednjaki« s svojimi gostilničarji in trgovci dvotretjinsko večino. Za novega predsednika so izvolili učitelja Plavšaka, ki je obljubil, da bo skušal popraviti Goropevskove napake. — (Boljši ljudje.) »Jutro« je poročalo, da je nek boljši posestnik prostovoljno oddal večjo množico vojaškega orožja, sledeč pozivu vel. župana. Sodišče pa je sedaj tega »boljšega« človeka, ki je bil dosedaj tudi predsednik demokratske stranke, obsodilo radi tiste oddaje, ki seveda ni bila prostovoljna, na 100 Din kazni ali pa en dan zapor.

Kostanjevica. Da je večina tukajšnjega ljudstva protidržavna — to izjavo je dal gosp. Hanzlovsky v občinskem uradu g. okrajnemu glavarju. Ali ima pri tem kaj opraviti tudi pripravljalni odbor, nam ni znano. Če ima pa tudi odbor pri tem svoje prste vmes, naj blagovolijo gospodje javno dokazati, da je večina ljudstva protidržavna. To želimo vedeti — ne drugega! — Odbor večine ljudstva.

PERI S

»Samobell«-avtomat!

Prosveta.

pr Simfonični koncert orkestralnega društva »Glasbene Matice« v Ljubljani. V četrtek, dne 2. aprila priredi orkestralno društvo Glasbene Matice v Unionski dvorani svoj simfonični koncert s sledečim sporedom: 1. Handel: Concerto grosso za I. violino, II. violino in vijoloncelelo-concertino s spremljevanjem godalnega orkestra in dveh klavirjev. 2. Debussy: Mala suita za veliki orkester. 3. Beethoven: Simfonija št. 7 v A-duru. Orkester dirigira skladatelj Lucijan Marija Škerjanc. Vstopnice za ta koncert so od danes naprej v predprodaji v Matični knjižarni.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20 zvečer.

Petek, 27. marca: VDOVA ROSLINKA. — Red A.

Sobota, 28. marca, ob 15. uri pop.: VERONIKA DESENIŠKA. Dijaška predstava pri znižanih cenah. — Izven.

Nedelja, 29. marca GOLGOTA ob 8 zvečer. — Izven.

Ponedeljek 30. marca MISEL. — Red B.

OPERA:

Začetek ob pol 3 zvečer.

Petek, 27. marca: DON JUAN. — Red C.

Sobota, 28. marca: DON PASQUALE, premijera. — Izven.

Nedelja, 29. marca, ob 15. uri pop.: MIGNON, ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.

Ponedeljek 30. marca ZAPRTO.

Ljudski oder v Ljubljani

Nedelja, 29. marca ob 3. uri popoldne, sobota, 4. aprila ob 8. uri zvečer: PASIJON ali KRISTUSOVO TRPLJENJE IN SMRT. — Predprodaja vstopnic vsak delavnik od 5.—7. ure popoldne v pisarni Ljudskega odra, čez dan pa v društveni nabavni zadruzi (Ljudski dom, I. nadst.).

Slov. marijonetno gledališče

»ATENA« v Mladiki

Nedelja, 29. marca. — Ob pol 8. in ob pol 6.: DOKTOR FAUST.

Dnevne novice.

— Odgovor samostojnodemokratskim korupcijonistom. Z bojem proti klerikalizmu so hoteli samostojni demokrati zakriti korupcionistično afero Turn-Taxisa. »Jutro« in samostojni demokrati imajo stalno navado, da lažejo in skušajo s tem zakriti razne nelepe afele svoje stranke. Tako postopa »Jutro« tudi v znani Turn-Taxisovi aferi. Ukinitve sekvestra na tem veleposelstvu, ki jo je izvedel pravosodni min. Edo Lukinič, jim je prinesla težke milijone. Vsi poštenjaki se zgražajo nad to afero, ki je razkrila vso globino korupcije od katere živi samostojna demokratska stranka. V narodni skupščini je ta afero dala povod najostrejšim napadom na korupcionistično samostojnodemokratsko klico. Da bi svojo stranko branil pred udarci, ki padajo po grešnih hrbtih korupcionistov, je v ponedeljek Svetozar Pribečević sam govoril. Njegova obramba je bila povsem v slogu »Jutra« in drugih listov. Z besnostjo, kakor da se zaganja proti rdeči barvi, se je zale-taval v SLS. Moški odpor naših poslancev ga je tako spravil iz ravnostja, da se je predzrnil vreti proti naši stranki sramotilko: »Vi kradete!« Dr. Korošec mu je dal odgovor, ko mu je zakričal: »Lopov!« Svetozar Pribečević je pod težo tega udarca, ki je zlomil njegov pogum, skušal pojasniti svoje besede in se opravičiti, toda teža udarca je obležala na njegovi glavi. Njegov poraz je bil tako popoln, da o Turn-Taxisu ni upal dati najmanjšega pojasnila. Naši poslanci so mu klicali: »Govorite o Turn-Taxisu!« »Opravičite stranko!« Dajte odgovor o milijonih, ki so pretekli v vašo blagajno! Pribečević je molčal in ni hotel ničesar povedati. S tem je dokazal, da je res, kar se očita njegovi stranki. Samostojni demokrati žive samo od afer, ki so slične Turn-Taxisu.

— Poslanec Klekl je že od 16. novembra bolan. Vsled naporega dela so mu živci odpovedali. Po zdravniškem nasvetu je dne 14. februarja prišel v bolnišnico v Murski Soboti, kjer bo še par tednov, nato bo pa šel v zdravilišče, da popolnoma okrevi.

— Volivni red za trgovsko in obrtno zbornico. Te dni je predložil minister Šurmin vladnemu kabinetu nov volivni red za trgovsko in obrtno zbornico. Znano je, da se je od neke strani hotela zbornica docela izročiti gotovim krogom, in sicer na ta način, da bi volivni red določil osebno volitev na določenem volišču v Ljubljani. S tem bi bila velika večina obrtnikov in trgovcev na deželi izključena od volitev, ker kdo bi utrpel visoke stroške in izgubo časa iz oddaljenih krajev. Ministrstvo je uvidelo škodljivost predloga in sprejela se je določba, da se bo volilo tudi pismenim putem. V zadevi je ponovno interviral poslanec Škulj. Nekaj drugih, ne naš priporočljivih določil, se ni dalo spremeniti. Ko se izvrše še ostale tehnične zapreke, se razpišejo volitve v trgovsko zbornico.

— Za kočevske krošnjarje. Pod Davidovičev vladno se je pričelo pogajanje za trgovsko pogodbo z N. Avstrijo, ki pa se je jeseni prekinilo nezaključeno. Tudi za lesno domačo obrt je bilo dobro poskrbljeno, ki naj bi dobila svoj trg v N. Avstriji, kamor naj bi smeli tudi naši krošnjarji iz kočevskega okraja — po ratifikaciji pogodbe seveda. Doslej je dunajska vlada puščala naše potujoče obrtnike v N. Avstrijo, osobito, ker so jih kmetje v N. Avstriji sami želeli. Sedaj pa se je to naenkrat zabranilo, kar slabo vpliva na gospodarsko stran omenjenega okraja. Poslanec Škulj je ponovno posredoval pri centralni vladi, da se temu odpomore, nakar se je trgovsko ministrstvo obrnilo potem zunanjega ministrstva na dunajsko vlado.

— Nenadna smrt. Dne 26. t. m. ob 3. popoldne je zadela kap uglednega moža v Zg. Gorah pri Bledu Alojzija Kobala p. d. Ferčaja. Pokojnik je bil cerkveni ključar, občinski odbornik, podnačelnik gasilnega društva itd. Pogreb bo v soboto dopoldne ob 10. Blag mu spomin.

— Napredek K. S. K. Jednote v Združenih državah. Slovensko katoliško podporno društvo v Združenih državah K. S. K. Jednota, ki nudi svojim članom v vseh neugodnih življenja gmočno in moralno podporo, je šelo začetkom marca t. l. 24.095 članov, premoženja pa 1.300.000 dolarjev. Tekom 31 let svojega obstoja je izplačala Jednota 2.500.000 dolarjev raznih podpor. Med člani Jednote je 12 zdravnikov in odvjetnikov, do 30 duhovnikov, več učiteljev in druge inteligence.

— Osebnne izpremembe v sodni službi. Kakor poročajo iz Beograda, so v pravosodnem ministristvu dovršeni ukazi o številnih imenovanjih in premeščenjih uradništva.

— Ženske v sodni službi. Za namesnico državnega pravdnika v Zagrebu je imenovana sodna adjunktinja dr. Aneta Mainkas.

— Osebnne novice s poštnege čekovnega urada v Ljubljani. Stalno nameščen in pomaknjeni v višjo plačilno stopnjo so naslednji uradniki oziroma uradnice: Zmago-slav Porekar, Marija Oblakova, Anica Uršičeva, Berta Mučeva, Mara Ferjanova, Albina Vrajičeva, Jožica Obedova in Olga Zilčeva.

— Srednje tehnične šole so oproščene pristojbine za sprejemne radioaparate. Na prošnjo ministrstva za trgovino in industrijo je od-

redil poštni minister 7. t. m., da se oprostijo vse srednje tehnične šole vseh pristojbin za sprejemne radioaparate, katere si pa morajo same nabaviti in postaviti.

— Poenostavljenje plačevanja na čekovne račune. Poštno in brzojavno ministristvo je odredilo, da mora imeti vsaka pošta 100 komadov poštih čekovnih položnic brez imena in številke, katere se morajo izdajati strankam na zahtevo brezplačno. Take čekovne položnice bodo uporabljale stranke v korist onih čekovnih računov, za katere nimajo pri roki ček. položnic. Seveda se mora taka položnica primerno izpolniti. Navodila o tem se dobe pri vsakem poštnem uradu.

— Izprememba imena pošte. Z ukazom Nj. V. Kralja se je izpremenilo ime mestu Varcar-Vakuf v »Mrkonjić grad«.

— Podržavljene pošte. Z odlokom poštnege in brzojavnega ministristva so prevedena v IV. red državnih pošt te-le pošte: Črnomelj, Dolenji Logatec, Domžale, Jesenice na Gorenjskem, Konjice, Laško, Litija, Metlika, Ormož, Poljčane, Pragersko, Prevalje, Rače, Radovljica, Rajhenburg, Ribnica na Dolenjskem, Rogatec, Sevnica, Slatina Radenci, Sv. Lenart v Slov. gorici, Šoštanj, Trbovlje 1, Vrhnika, Zagorje ob Savi, Zalec in Ziri.

— Prepovedan uvoz dunajskega ilustriranega lista. Poštno in brzojavno ministristvo je prepovedalo uvoz dunajskega »Illustriertes Wiener Extrablatt«.

— Hrvatica kot prvi ženski rudarski inženier. Na montanistični šoli v Leobnu je te dni z odliko dovršila drugi državni izpit gos-podična Ela Latal iz Prijedora v Bosni. To je menda prvi slučaj na svetu, da se ženske posveča rudarskemu inženirstvu.

— Zgradba velikega dijaškega doma v Beogradu. Novosadski mestni občinski svet je v svoji zadnji seji pristal na to, da se njegov dar povodom kraljeve poroke v znesku 1 milijona dinarjev skupaj z darom celokupne Vojvodine v znesku 6 milijonov dinarjev porabi za zgradbo velikega dijaškega doma v Beogradu. V dom se bodo sprejemali dijaki iz cele države brez ozira na vero in narodnost. Dom se zgradi poleg univerze; stavbišče podari beogradska mestna občina.

— Izprememba krajevnega imena. Ministristvo za pošto in brzojav je odredilo, da se naziv pošte Nematki Elemir izpremeni v Elemir.

— Tihotapska afera v Zagrebu. S sodelovanjem mariborskih carinskih detektivov so v Zagrebu odkrili veliko tihotapstvo, pri katerem bi bila država oškodovana za 200.000 Din. Z Dunaja sta bila došla dva velika zaboja, katerih vsebina je bila označena kot galanterijsko blago, na carinskega posredovalca Brajkovića v Zagrebu. Na zagrebški carinarnici so pošiljatev takoj ocarinili kot galanterijsko blago in ju nato poslali trgovcu Alkalajju. Tedaj so nastopili mariborski detektivi, ki so ves čas spremljali zaboja. Odprli so zaboje in našli v njih svileno in fino volneno blago. V stvari je uvedena preiskava. Zdi se, da so v stvar zapleteni nekateri carinski uradniki v Zagrebu.

— Nova kurilnica v Novem Sadu. V Novem Sadu zgrade veliko novo kurilnico. V to svrhu je prepusila mestna občina železniški oblasti 10 oral sveta.

— Aretacije zaradi goljufije v Hrvatski eskomptni banki v Zagrebu. Nedavno so v Hrvatski eskomptni banki v Zagrebu odkrili goljufijo potom potvorjenega akreditiva v znesku 250.000 Din. Te dni so dognali in zaprli glavnega krivca v osebi bančnega uradnika Slavka Radovinovića-Bistange. Kot so krivce so zaprli Rudolfa Lipkovca in nekoga Orla.

— Turisti in drugi nedeljski izletniki jemljejo čisto svoje pse s seboj na izlete. Psi pridejo na sled divjačini in prične se divja gonja, kar povzroči osobito zdej spomladi in poleti loviščem ogromno škodo. Sicer je lovec po zakonu upravičen takega psa na mestu ustreliti; ker pa najbrž mnogi izletniki ne poznajo tega predpisa, jih prosimo v interesu dobre harmonije med turistiko in lovstvom, da bi opustili to razvado, in naj pse, če jih že jemljejo s seboj, vodijo na vrvici. — Slov. lovsko društvo.

— Pogreša se 76letna Ana Sojer iz Plešivice pri Brezovici. Na praznik jutraj je odšla v cerkev na Brezovico, a se potem ni več vrnila domov. Ogrnjena je bila v plet in je imela nov pisan predpasnik. Kdor bi kaj vedel o njej, naj naznani Francu Mauserju, Plešivica št. 19.

— Hišne preiskave v Zagrebu. V Zagrebu se nadaljujejo hišne preiskave pri komunistih. Zadnje dni so aretirali vseučiliščnika Nikolaja Hečimovića in zasebnega uradnika Takača. Pri Takaču so našli pisalni stroj, na katerem so komunisti pisali svoje letake. Načelnik zagrebške policije dr. Bedeković je na poziv notranjega ministristva odpotoval v Belgrad.

— Obnovitev invalidskih delavnic v Zemunu. V nedeljo, dne 29. t. m. se vrši v Zemunu slovena otvoritev delavnic tamkajšnje Invalidske produktivne zadruge. Tem povodom priredi zadruga razstavo svojih izdelkov.

— Samomer upravitelja Belgrajske okrajne hranilnice. Dne 22. t. m. se je v uradnih prostorih obesil upravnik Belgrajske okrajne hranilnice Pera Milenković. Milenković, ki je

bil lastnik dveh tretjin zavodovih delnic, je imel v zadnjem času pri borznih špekulacijah znatne izgube. Družina je zašla v veliko bedo. To je Milenkovića poglavo v smrt. V pismu, ki ga je pustil, prosi prijatelje, da mu preskrbe tih, skromen pogreb.

— **Železniški promet v Južni Srbiji.** Generalno ravnanje državnih železnic naznanja, da so proge v Južni Srbiji očiščene snega ter je promet povsod upostavljen.

— **Hrastniški pralni prašek zastopa** dvoje načel: dobro in poceni.

Iz Primorske.

p **Poslanec Besednjak za pravice slovenske manjšine.** Kakor smo že poročali, je nastopil v rimski poslanski zbornici povodom razprave o proračunu pravosodnega ministrstva posl. dr. Besednjak za pravice slovenske manjšine na sodiščih. Minister in fašistovski poslanci so govor ves čas pazljivo poslušali. Znani Banelli in par drugih je delalo medklic, ki jih je pa posl. Besednjak sproti temeljito zavračal. Opozicija: komunisti, liberalci in bojovníki so posl. Besednjaku ves čas pritjevali. Kljub lepemu moralnemu uspehu, ki ga je tudi topot dosegel posl. Besednjak v italijanskem parlamentu, pa zaenkrat ni upati na izboljšanje razmer na primorskih sodiščih. Seveda pa tudi fašistovski režim ne bo ustavil življenja in boječnosti, ki bosta tlačenim in zatiranim prej ali slej prinesla svobodo in pravico.

p **Smrtna kosa.** V Skednju je umrla tamkajšnja učiteljica domačinka in narodna delavka Ivanka Godina.

p **Razburjenje v Poreču.** Kralj. komisija v Poreču je sklenila, da se Zemljiški kreditni zavod iz Poreča premesti v Pulj. Vled tega je nastalo med Porečani veliko razburjenje. Osnova se je »Meščanski odbor«, ki je izdal letak, v katerem ostro ugovarja proti nameravi premestitvi in poziva senatorja Chersicha, naj takoj odloži mesto predsednika Zemlj. kred. zavoda, ker da ne more biti ob enem predsednik pokrajinske uprave in predsednik kreditnega zavoda ter tako sam svoj predstojnik. Predsednik »Meščanskega odbora«, kom. Albanese, je sklical 25. t. m. javen shod na glavnem trgu in naznanil, da nemudoma odpotuje v Rim, da dobi od vlade končnoveljavno besedo. Prihodnjo nedeljo opoldne se vrne in bo prav na tem mestu meščanom naznanil, kaj je v Rimu opravil. V Rim je bil brzojavno pozvan tudi tajnik kreditnega zavoda Bartoli. V Poreč so došli močni orožniški oddelki; vojaštvo je pripravljeno. ZKZ stražijo karabinierji.

p **Nov razlastilni zakon.** Posl. dr. Besednjak naznanja v »Gor. Straži«, da je znani razlastilni odlok suspendiran in da vlada pripravlja nov zakon, ki bo enak za vse obmejne kraje države. Tako je poslancu Besednjaku izjavil vojni minister. Vsi poslanci obmejnih krajev, neglede na narodnost, si prizadevajo doseči, da bi bil novi zakon pameten in pravičen.

p **Konec stavke.** Dne 24. t. m. je Fiom izdala proglas, da je stavka tudi v Trstu in Trilžu končana. S tem je delavsko gibanje zaključeno.

Iz Štajerske.

»Naš kmet in davčni uradnik.« K dopisu iz St. Ilja, ki smo ga s tem naslovom objavili v številki z dne 19. t. m., nas opozarja gosp. finančni delegat, da takoj uvedena najstrožja preiskava pri davčnem uradu v Mariboru ni dognala nobenega primera, v katerem bi se moglo očitati organom tega urada nekorektno postopanje. Vse kaže, da gre le za nesporazumljenja, ki so nastala deloma radi tega, ker si nekateri davkoplačevalci niso na jasnem glede svojih obveznosti, zlasti pa zaostankov iz prejšnjega leta, deloma pa radi tega, ker je davčni urad nekatere po pošti nakazane zneske šele na reklamacijo strank prejel. Kdor te še misli, da je oškodovan, naj se javi pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru.

»Prosvetni večer s skioptičnim predavanjem o predmetu: Slovenski dom, I. del, Prekmurje, priredi v petek 27. marca t. l. ob pol 8. zvečer Prosvetna zveza v Mariboru, in sicer v dvorani Zadrugne gospodarske banke. Predava g. M. Kranjc, na sporedu pa so nadalje leve pevске točke moškega zbora in po možnosti tudi glasbene točke, tako da bo nudil ves večer lepo zaokrožen program. Za kritje stroškov se bo pobirala majhna vstopnina, in sicer za sedeže po 2 Din, za stojališča po 1 Din, od dijakov po 50 par; vstopnice se bodo dobile zvečer pri blagajni. Vabljeni so iskreno vsi prijatelji resnega in lepega prosvetnega dela brez razlike. Oddolžimo se vsaj s svojim obiskom pri takih prireditvah velikim stremljenjem matice prosvetnih in izobraževalnih društev, Prosvetni zvezi v Mariboru, ki se trudi, kar največ mogoče, zadostiti in ustreči sodobnim kulturnoprosvetnim zahtevam.

»Še nekaj pojasnila k običnemu zboru trgovskega gremija v Mariboru. Iz mariborskih trgovskih krogov smo prejeli: Nedeljsko »Jutro« je prineslo proti svoji praksi o običnem zboru mariborskega trgovskega gremija kratko notico. V tej notici opisuje s par stavki nastop g. Jelačina ml., ki se je oglasil k besedi pri slučajnostih. »Jutro« laže, ko javlja, da so zborovalci pozdravili g. Jelačina s klicem: »Živijo Mohorič!« Resnica o običnem zboru mariborskega trgovskega gremija in nastopu g. Jelačina je sledeča: Predsednik mariborskega

g. Jelačina je sklical pred kakimi tremi tedni v hotel Kosovo izredni občni zbor gremija. K temu zboru je povabil same trgovce, ki so odvisni od Slavonske banke. Pri tej priliki je šlo samo za to, ta je g. Weixl na pritisk dr. Lipolda za vse slušaje pripravil nezaupnico, katero naj bi porinil gremij pod nos g. Jelačina ob priliki pravega in rednega običnega zbora. Ta nezaupnica je bila skrupulana od mariborskega tajništva SDS in demokratiški trgovci so jo na predlog g. Weixla tudi sprejeli. V soboto se je vršil redni občni zbor gremija pri Gambirinu. G. Weixl je nalašč zavladaval zborovanje, kolikor dolgo mogoče, samo da bi onemogočil g. Jelačinu nastop pri slučajnostih. Mariborski trgovci — brez razlike na narodnost in politično pripadnost, ki pa odločno odklanjajo v gremiju politiko, in to še posebno ono Žerjavove klfke, so vztrajali vsi do konca, ker so hoteli slišati g. Jelačina. Ko se je oglasil pri slučajnostih k besedi g. Jelačin, so hoteli onemogočiti njegovo pojasnilo tle pristaši SDS izmed mariborskih trgovcev: Rozman, izdelovatelj sladkorčkov, Lenard, solastnik trdnice Pinter in Lenard, Bizjak, urar, Miloš Oset, trgovec z jestvinami in trgovec z moko Kljun. Ko se je oglasil g. Jelačin k besedi, je ta ravnokar imenovana gospoda, ki je odvisna od Slavonske banke, začela oblačiti povrhnike, češ: pojdim, kaj bomo poslušali Jelačina, saj občni zbor je končan. Ta Weixl-Lipoldov trik se ni posrečil. Vsi drugi trgovci, razen že imenovanih, so zahtevali, da govori g. Jelačin in jim pojasni svoj nastop proti SDS, ki se hoče za vsako ceno ugnezditi tudi v čisto nepolitične trgovske organizacije. Vsi trgovci so stvarna, prepričevalna izvajanja g. Jelačina poslušali z zanimanjem in pritrditvami. Samo zlatar Bizjak je enkrat vzkliknil: »Živijo Mohorič!« Ako bi si bil upal g. Weixl, ki je imel v žepu za Jelačina pripravljeno nezaupnico, dati nezaupnico na glasovanje, bi bil propadel s tričetrtinsko večino. Weixl in njegovi pristaši se niti črtniti niso upali, o kakih zaupnici ali nezaupnici, ker so si bili svesti popolnega poraza. G. Jelačina si je s svojim govorom osvojil srca vseh mariborskih poslušalcev trgovcev, ki so vsi proti demokratizaciji. G. Jelačinu bi svetovali, naj pride enkrat med mariborske trgovce in ob tej priliki naj se da predlog o njegovi zaupnici na glasovanje; bo videl, da so vsi trgovski krogi za njim, izvemš zgoraj našete gospode, ki morajo plesati po demokratiški muziki radi gmetne odvisnosti. Torkov »Slovenec« je o nastopu g. Jelačina poročal čisto pravilno. Ako bi bil občni zbor mariborskega trgovskega gremija potekel za žerjavovce res kolikoli ugodno, bi bili poročali o njem v »Jutru« cele kolone, a so se morali radi blamaže skriti na borno notico, ki je pa tudi lažniva.

»Postaja St. Ilj v Slov. goricah se bo razširila in povečala. Železniško ravnanje v Ljubljani je že l. 1924 stavilo predlog, da se ta važna obmejna postaja spremeni v večjo postajo za tovarni promet. Za časa, ko je bil železniški minister g. Anton Sušnik, je bil sprejet, kakor smo informirani, predlog, da se v bodoči državni proračun vstavi večja vsota za zgradbo tovarne postaje in širokega tira v St. Ilju. Nedavno se je vršila seja odbora za proge bivše južne železnice, ki je obravnavala to važno vprašanje. Nato je sledil komisijonelni ogled na licu mesta v St. Ilju. Ugotovilo se je, da je zgradba nove postaje iz trgovskih in državnih interesov neobhodno potrebna. Za časa stare Avstrije so imeli obmejni kraji pred nsm celo vrsto postaj na razpologo in sicer v Špilju, Ehrenhausenu, Weitersfeldu in Cmureku. Vse te tovarne postaje so po določitvi nove državne meje odpadle. Ogrorni del Slov. gorje je sedaj skoro popolnoma odrezan od mesta. Če pa naročijo kako blago v St. Ilj kot brzovozno, pa plačajo za tovarnino v mnogih slučajih več, kakor je blago vredno. V letošnjem polletju se bo izročila prometu nova prepotrebna državna cesta St. Ilj—Sladki Vrh—Marija Snežna. S tem bo dosedaj odrezanemu svetu odprt svet k železnici v St. Ilju. Kakor izvemo, nameravajo tudi Svečino in Plavč zvezati s St. Iljem. Župnija St. Ilj, Svečina, Jarenina, M. Snežna, Sv. Jakob in del Sv. Kungote, t. j. ozemlje z okoli 20.000 prebivalci, si iskreno želijo, da se postaja v St. Ilju čimprej zgradi. Avstriji sedaj nekako zasmehljivo kažejo na malo postajno kolibo v St. Ilju. Država bi naj tudi za carino, finance in orožnike zgradila primerno uradno poslopje.

»Dr. Radovan Brenčič in Andro Mitrovič, prvi intendant Narodnega gledališča v Mariboru, drugi ravnatelj opere, sta za priznanje svoje velike vneme in časih res težavnega dela odlikovana z redom sv. Save IV. reda. Poznavalci njunega delovanja za obstoj in napredek drugega slovenskega Talijanskega hrama vedo, da sta oba moža to priznanje res zaslužila.

»Birna v Mariboru. Letošnje birmovanje v Mariboru se radi potovanja knezoškofa dr. Karlina v Rim vrši že 21. maja, ne kakor običajno o Binkoštih.

»Pokrajinsko tajništvo J. S. Z. v Celju sklicuje v nedeljo, 29. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani pri Belem volu zborovanje kršćanske socialne delavske strokovne in politične organizacije.

»Kavarna v celjskem parku. Na mestu, kjer je dosedaj stala hiša mestnega vrtnarja, nameravajo zgraditi kavarno.

»Sestanek caristov v Mariboru. Te dni se je sestalo v Mariboru kakih 30 Rusov-caristov. Razpravljali so o vprašanju, kdo je pravi naslednik ruskega carskega prestola. Mnenja so bila deljena. Nekateri so smatrali velikega kneza Nikolaja, drugi pa velikega kneza Cirila za naslednika.

»Visoka starost. Prejšnji teden je v Koprivnici umrl najstarejši župljan Ivan Jevšnik v starosti 92 let. Do svoje smrti je bil nenavadno čil in veselo razpoložen. Zadel ga je srčna kap. — Drugi najstarejši mož v teh krajih je gostilničar Švajgar na Velikem kamnu, ki je star 82 let. Švajgar je še vedno krepak, hodi brez palice. Zanimivo je, da ni nikoli pil nobenih alkoholnih pijač, pač pa je strasten kadilec.

»Za potovalni fond abiturijentov drž. reške v Mariboru je darovala trdnica Freund 100 Din. Najlepša hvala. Posnemajte! — Odbor.

Iz Ljubljane.

»Lj Razstava francoske grafike XIX. stol. se odprvi v nedeljo, 29. marca ob 11 v Jakopičevem paviljonu.

»Lj Trgovci! Zadnje čase se je zanesel politični boj med ljubljanske trgovce in so že tudi nekateri člani odborniki ljubljanskega gremija sklepali o nezaupnicah brežiškega in drugih krajev, za kar pa nikakor niso imeli pravice. Celo tako daleč so se spozabili, da o v ljubljanskem gremiju izrekli nezaupnico gospodu Jelačinu in to 17 po številu, kar naj v njih mnenju velja za celotno ljubljansko trgovstvo. Ako se sklepajo nezaupnice, se mora zato sklicati širši forum, to je, občni zbor ali izredni občni zbor, ne pa, da si lasti par odbornikov samostojne demokratske stranke pravice, katere jim ne pripadajo. Zato gospodje odborniki, ako hočete biti še nadalje zastopniki celotnega trgovstva, za kar ste bili izvoljeni, ne delajte nobenih eksperimentov v prid samostojne demokratske stranke, drugače bo celotno trgovstvo naše bele Ljubljane tako obračunalo z vami, da vas bo pomedlo iz gremija, kamor ne spadate. Storitve svoje dolžnost, kakor vam velevaljo pravila in zakon, ako ste poštenjaki! Skličajte izredni občni zbor, ker to je vaša dolžnost! — Več trgovcev.

»Lj Delo ob praznikih. — Starina »Narode« se razburja vselej, četudi ga nikdo ne vprašuje, koliko je star. Ko smo konstatirali, da opravlja vojaštvo težakša dela ob praznikih, ki jih naše ljudstvo praznuje še vedno, saj tudi napredni ata hodi ob takih dnevih »na špancel pod Roženpoh«, — se je »Narode« razrepenčil nad nami, ker smo bili mnenja, da lahko nekoliko pijetete pokaže tudi vojaštvo napram prastarim narodovim tradicijam, pa bodisi da cerkev ne ukazuje v svoji tolerantnosti več strogega praznovanja. — Sedaj pa vprašamo očaka »Narode«: Ali pa so mestni ljubljanski »papeži« upravičeni odpraviti tudi nedelje? Pri mestni elektrarni, kjer se izvršuje prizidek za razširjenje, delajo in vozijo namreč tudi ob nedeljah v prav tistem obsegu kot ob delavnikih in nezapovedanih praznikih. Privoščimo sicer delavcem dvojni zaslužek, toda božja zapoved: posvečuj praznik (vsaj nedeljo!) velja menda enako za te kot za ljubljanski rotovž.

»Lj Društvo učiteljev glasbe v Ljubljani je bilo ustanovljeno dne 14. marca. Izvoljen je bil sledeči odbor: M. Bajuk, predsednik, Srečko Kumar, podpredsednik, Adolf Gröbming, tajnik, Marija Schweigerjeva, namestnica, Jože Vedral, blagajnik, Jože Brnobič, namestnik. Namen društva je a) pospeševanje glasbenega pouka v Sloveniji in b) medsebojna podpora članov v vseh stanovskih zadevah. Član more postati vsakdo, ki poučuje glasbo na meščanskih, srednjih, glasbenih šolah in učiteljskih v Sloveniji. Člane sprejema odbor. Članarina znaša zaenkrat mesečno 5 Din. Društvo bo prirejalo za člane redne sestanke — najmanj mesečne, pri katerih bo razgovor o vseh tekočih zadevah. Prihodnji sestanek bo v ponedeljek dne 30. marca ob pol 8. zvečer pri Ražmu, Zabjek, gostilna pri »Ljubljancih«. Vabimo k sestanku vse člane in tudi one, ki še niso društvu pristopili. Vse pošiljate prosimo na društvenega predsednika prof. Bajuka, III. realna gimnazija, ali tajnika Ad. Gröbminga, prof. glasbe na učiteljsku.

»Lj Umrlj so v Ljubljani: Frančiška Miheleč, hči elektrotehnik in posestnika, 14 mesecev. — Jera Mekinc, posestnica, 82 let. — Vincencija Urlep roj. Urbas, trgovka in posestnica, 62 let. — Pavel Hirsman, odvetniški uradnik, 44 let. — Jakobina Marjeta Grablovič, zasebnica, 66 let. — Lucija Kralj, mestna uboga, 83 let. — Julijana Kos, nastakarica, 19 let. — Stanišlav Martinjak, otrostrel dojenček, 14 tednov. — Frančiška Grčman, posestnikova hči, 26 let. — Ivan Kristan, vojni invalid in sluga, 24 let.

»Lj Apel na plemeniti srec. Nek mlajši invalid, pripadajoč inteligentnim slojem, pa za količjak težko delo nesposoben, ker ima prestreljen hrbet, žena pa mu je na porodu, proš lepo za kakšno ponošeno obleko. Mogel bi namreč dobiti zdaj lajšo službo, pa ima žal že tako defektno obleko, da se revež v njej ne more nikamor in nikomur predstaviti. Naj se pošljejo oblačila na Sv. Petra cesto št. 7, podstrežje, soba št. 10. Bog bo stotero povrnil!

»Lj Licenciranje bikov plemenjakov. — V smislu zakona o povzdigi govedoreje morajo vsi živinorejci v ljubljanskem mestnem okolišču naznaniti pismeno ali ustno mestnemu go-

spodarskemu uradu najkasneje do 15. aprila 1925 svoje bika, ki jih nameravajo uporabljati za plemenitev tujih krav in telic. Pismena naznanila morajo obsegati ime, priimek in bivališče bikovega posestnika, popis in pasmo naznanjenega bika ter napoved, je li bil bik že licenciran (datum in štev. dopustnice). Vse te mestnemu gospodarskemu uradu naznanjene bika bo pregledala posebna licencovalna komisija, ki bo posestnikom najboljših pripoznanih bikov razdelila tudi primerno nagrado. Čas in kraj licenciranja, kakor tudi pogoji o razdelitvi nagrade, se bodo naznanili pozneje.

»Lj Oddaja košenj. Mestna občina ljubljanska bo oddala za leto 1925 proti primerni odškodnini košnjo v novem javnem parku za Jakopičevim paviljonom pod Tivolijem. Interesenti naj se radi natančnega dogovora zglase tekom enega tedna vt mestnem gospodarskem uradu med običajnimi urami.

»Lj Prve lastovke, ki so se vrnile v našo domovino, so videli lovci, ki so lovili race na ljubljanskem barju. Bile pa so samo štiri, ki so prehitale svoje tovarišice.

»Lj Ukradeni perilo. Iz hiše št. 74 v Hradeckega vasi je bilo ukradeno Mariji Potočarjevi več perila, ki se je sušilo. — V Spod. Šiški pa je vlomil neznan tat v barako obj. IV in je odnesel Marjeti Krpanovi več obleke in perila.

Cerkveni vestnik.

c Verske konference za gospode v kapeli pri sv. Jožefu so v petek (27.) in soboto (28. t. m.) ob pol 8 zvečer. Govori univ. prof. msgr. dr. Ujčič. Izobraženci iskreno vabljeni!

c Duhovne vaje za gospe so istotam od 27. marca do 3. aprila. Začetek v petek, 27. marca. Govori se vsak dan ob 5. pop.

Po svetu.

sv Smrt znamenitega čebelarja. V Jeni je umrl te dni v 75. letu življenja najodličnejši gojitelj čebel na Nemškem dr. Gerstung. Zaradi zasluga za čebelarstvo in znanstvenih njegovih razprav o čebelah ga je imenovala modroslovna fakulteta v Jeni za častnega doktorja. Spisal je mnogo strokovnih spisov o čebelah in njih naravi. Njegovo ime je slovelo daleč izven njegove domovine.

sv Tobačna režijska v Češkoslovaški republiki. Češkoslovaška republika ima obširno in zelo dobro urejeno tobačno produkcijo; režijska temelji na trgovskih načelih. Tačas je na Češkoslovaškem 19 tobačnih tovarn: 7 na Češkem, 6 na Moravskem, 5 na Slovaškem in 1 v Podkarpatski Rusiji. Pretenjo večino tobaka (v surovem stanju) uvažajo; vendar ga znatno večino pridelajo tudi doma. L. 1923. je bilo na južnem Moravskem in na Češkem obdelanih s tobakom 2640 ha, razdeljenih na 2956 pridelovalcev; letina je vrgla 27.480 q tobaka. Tobačne tovarne so opremljene z najmodernejšimi stroji; izdelale so l. 1923.: 564.864.000 komadov smotk, 8.209.314.000 cigaret, 157.638 kg cigaretne tobaka, 9.922.201 kg tobaka za pipo, 88.843 kg tobaka za njuhanje in 87.968 kg tobačnega ekstrakta. Pri tem so porabile 17 milijonov kilogramov inozemskega in 1.500.000 kg domačega tobaka. Sedaj proizvaja češkoslovaška tobačna režijska 17 različnih vrst smotk, 9 vrst cigaret, 4 vrste cigaretne tobaka, 5 vrst tobaka za pipo in 2 vrsti tobaka za njuhanje. Najfinejše so cigare »Havana flora fina«, »Graciosas«, »Brevas« in »Perfectos« ter cigarete Yaka. Izni kotinizirane so vrste »Trabuco«, »Britanica«, »Operas« in cigarete »Egypt« in »Dames«. Zaposluje tobačna režijska (podatki iz l. 1923.) 354 uradnikov, 35 zdravnikov, 46 pisarniških pomožnih moči, 257 poduradnikov in 19.605 delavcev, od tega 16.870 delavk. Socialni položaj tobačnega delavstva je dosti ugoden; plače so urejene, po vseh tovarnah so zdravniki, knjižnice, domovi za dojenčke in druge ustanove. — Dalje je v Češkoslovaški 355 tobačnih zalog, 78 tobačnih glavnih zalog in 34.800 trafik.

sv Slab zaslužek. V Ameriki je običajno, da delavci v slučaju štrajka izobesijo pred tovarno letake z napisom: »Tukaj je slab zaslužek!« Čikaški advokat, po imenu Joe, pa ima sinčka, ki mu včasih pomaga v pisarni zlagati akte in mu potem v nedeljo da za delo 50 centov. Nekoč je Joe v nedeljo odrekel običajno nagrado, češ, da mali sinko ni toliko zaslužil. Mladi dečko pa jo je takoj pogodil tako, da je pred pisarno svojega očeta izobesil napis sledeč vsebine: »Advokat Joe ne plača poštno!« Preden je oče utekel odstraniti napis, ga je že fotografiral neki čikaški poročevalec in je sliko naslednji dan prinesel časopis. Čikaški prebivalci so se od srca smejali navianosti malega Amerikanca, ki je na objavo slike častniku že tudi dostavil obvestilo, da je svojega pol dolarja od hudega očeta v redu prejel.

Kako je Dempsey začel. V mestu Oakland v ameriški državi Kaliforniji so podrl te dni staro hišo, včasih zelo znano kavarno Eagle (izg. igl = ore). Tu je začel Dempsey svoje sportno življenje, ki mu je prineslo svetovno slavo in ogromno premoženje. V stranski sobici kavarne je imel znani boksni podjetnik Tommy Simpson svojo pisarno, tam je najemal boksarje in izbiral one, ki jih je smatral za dobre.

Gospodarstvo.

Koliko je plačala lani Slovenija neposrednih davkov?

Odsek računovodstva in statistike glavnega ravnateljstva neposrednih davkov objavlja v belgrajskih »Službenih novinah« pregled vplačila neposrednih davkov in pribitkov za mesec december 1924 in za celo l. 1924. (brez davka na poslovni promet in izrednega pribitka 500 in 30 %).

Iz te statistike je razvidno, da je bilo v celi državi lani vplačanih neposrednih davkov 789.042.096 dinarjev (proračun za to leto je določal dohodkov 689.485.618 dinarjev).

Od tega odpade na Hrvatsko s Slavonijo 169.272.264 (proračun 145.487.500) dinarjev. Bosno in Hercegovino 104.387.795 (proračun 62.432.950) dinarjev, na Vojvodino 201.994.741 (proračun 193.673.125) dinarjev, na Slovenijo 101.063.823 (proračun 67.700.687) dinarjev, torej 33 milijonov 363.136 dinarjev več kakor je določal proračun, na Dalmacijo 24.605.304 (proračun 16.068.250) dinarjev in na Srbijo s Črnogoro 187.718.070 (proračun 197.735.582) dinarjev. Edino Srbija s Črnogoro je torej plačala manj davka, kakor je določal proračun.

Številke za leto 1923. so sledeče: Celo država 699.359.357 Din (proračun 672.886.000 Din).

Pokrajine: Hrvatska in Slavonija 147 milijonov 379.046 (proračun 137.050.000) dinarjev, Bosna in Hercegovina 83.664.374 (proračun 66.433.000) dinarjev, Vojvodina 148 milijonov 247.292 (proračun 221.497.500) dinarjev, Slovenija 100.526.581 (proračun 48.802.750) dinarjev (torej 51 milijonov 723.831 dinarjev več kakor je določal proračun!), Dalmacija 23.937.936 (proračun 15.424.000) dinarjev in Srbija ter Črna gora 195.603.129 (proračun 183.678.750) dinarjev.

Izrednega pribitka se je lani v celi državi vplačalo 437.246.296 dinarjev; proračun je določal 500 milijonov dinarjev. Na posamezne pokrajine odpade: Hrvatska in Slavonija 72.121.441 dinarjev, Bosna in Hercegovina 92.590.584 dinarjev, Vojvodina 125.768.617 dinarjev, Slovenija 47.575.052 dinarjev, Dalmacija 6.318.310 dinarjev in Srbija s Črno goro 92.852.292 dinarjev.

Lani je torej Slovenija plačala neposrednih davkov in pribitkov 148.638.875 dinarjev.

* * *

g Tržno poročilo iz Celja od 24. t. m. Celjski trg je v splošnem dobro založen. Zadnje dni prihaja vedno več raznovrstne zgodnje zelenjave, katere je za pretekli teden radi močnega mraza primanjkovalo. Tudi južno sadje in zelenjava je dobro zastopana. Tržne cene so sledeče: govedina I. vrste 1 kg Din 20—22, II. vrste 15—20. Teletina I. vrste 1 kg Din 25—25, II. vrste Din 20. Svinjina I. vrste 1 kg Din 30, II. vrste Din 40—50. Perutnina: 1 komad od 35—40. Gosi po Din 100 komad. Mleko po 3.50—4 Din liter, kislja smetana 1 liter 16 Din. Surovo maslo 1 kg Din 50, čajno maslo Din 88. Beli kruh Din 8, črni kruh Din 6.20 1 kg. Jabolka I. vrste Din 7, II. vrste 6, III. vrste Din 5 1 kg. Orehi celi 1 kg Din 10, kušeni Din 34. — Zelenjava: Endivija 1 kg Din 15; 1 krožnik regreda Din 2, motovilca Din 1.50, 1 kg zgodnje drobne salate Din 5, 1 kg radiča Din 20. Kislo zelje Din 4—5 1 kg; ohrovt Din 5 in karfiola Din 10; 1 krožnik špinata Din 2; 1 kg krompirja Din 1.50—1.75; 1 kg kisle repe Din 1.50.

g Sejsko poročilo iz Maribora. Na svinjski sejem dne 20. marca 1925 se je pripeljal 152 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 100—125 Din, 7—9 tednov 150—200 Din, 3—4 mesece 250—300, 5—7 mesecev 500—625 Din, 8—10 mesecev 720—850 Din, 1 leto 1225—1350, 1 kg žive teže 12—13 Din, 1 kg mrtve teže 16.25—17.50 Din. Prodalo se je 72 komadov.

g Konkurni okle. O imovini Karla Worscheta, trgovca v Mariboru, je razglašen konkurz. Prvi zbor upnikov 30. marca; oglasitveni narok 15. maja; ugotovitveni narok 3. junija 1925.

g Vpisi v zadržni register. Vpisali sta se nastopni zadrugi: Surovinska čevljarska zadruga v Brežicah r. z. z o. z.; Jugoslovanski kreditni zavod v Murski Soboti r. z. z o. z.

g Občni zbor. »Elektra« d. d. v Ljubljani 8. aprila 1925.

g Donos davka na poslovni promet. V decembru lani se je vplačalo v celi državi 20 milijonov 479.059 dinarjev davka na poslovni promet (proračun 16.666.667 dinarjev). V cellem letu 1924. je znašal donos davka na poslovni promet 186.604.129 dinarjev napram proračunu 200 milijonov dinarjev. V letu 1923. je bilo vplačanega davka na poslovni promet 166.209.646 dinarjev (proračun 250 milijonov dinarjev).

g Dohodki monopolne uprave. V mesecu decembru lanskega leta so znašali dohodki monopolne uprave 210.494.556 dinarjev napram 156.262.179 dinarjev v decembru 1923. Od 1. aprila 1924 do 31. decembra 1924 so dosegli dohodki monopol. uprave 1.807.659.610 dinarjev (proračun 1735.575.000 dinarjev), medtem ko so od 1. aprila 1918 do 31. decembra 1923 znašali 1607.006.147 dinarjev.

g Železarska industrija zahteva zaščito. Kakor javljajo iz Belgrada, se je obrnila Kranjska industrijska družba na ministrstvo trgovine in industrije s prošnjo, da se uredi vprašanje carinske zaščite železarske industrije pri uvažanju tujega blaga.

g Zvišanje diskonta v Češkoslovaški. — Bančni urad češkoslovaškega finančnega ministrstva je zvišal diskont od 6 na 7 odstotkov. Lombardna obrestna mera je ostala neizpremenjena.

g Hmelj. Zatec, 21. marca. V preteklem tednu se je dosegel dnevni obrat pri neizpremenjeni tržni tendenci 10—30 žokov, pri čemer so bile cene 3900 do 4000 Kč za 50 kg. Ia izbira 4050 Kč za 50 kg poleg davka od obrata. Po kmetih so plačevali 3900 do 3950 Kč. Razpoloženje je mirno, cene nepremične. Doslej se je prodalo 60.750 žokov žateškega hmelja lanskega pridelka, kar znaša približno 131.700 q po 50 Kč. — Petrovac (Bačka), 18. marca. Ob neizpremenjenem mirnem razpoloženju se plačuje hmelj najboljši in srednje vrste po 5600 do 7000 dinarjev za 100 kg. V zadnjem času so se sklenile manjše kupne pogodbe za bodoči hmeljev pridelek in sicer po 4500 do 5000 dinarjev za 100 kg. Vreme je hladno pa sneg naletava in zato se je uknilo delo na polju.

Borze.

Dne 26. marca 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.5615—2.5915 (2.5640 do 2.5940), London 301.45—304.45 (302.40—305.40), Newyork 62.55—63.55 (62.89—63.89), Pariz 3.30 do 3.35 (3.2850—3.3350), Praga 1.859—1.889 (1.8706 do 1.9006), Dunaj 8.8—9.0 (8.85—9.05).

Curih. Belgrad 8.20 (8.20), Pešta 0.0072 (0.0072), Berlin 1.2340 (1.2350), Italija 21.11 (21.10), London 24.81 (24.80), Newyork 518.50 (518.70), Pariz 27.20 (27.15), Praga 15.3750 (15.40), Dunaj 0.007315 (0.007315), Bukarešt 2.3714 (2.4750), Sofija 3.7750 (3.7750).

Dunaj. Devize: Belgrad 11.2175, Kodanj 129.35, London 33.96, Milan 28.86, Newyork 709.35, Pariz 37.20, Varšava 136.50. — Valuta: dolarji 704.60, angleški funt 33.87, francoski frank 37.13, lira 28.86, dinar 11.19, češkoslovaška krona 21.02.

Praga. Devize: Lira 137.625, Zagreb 53.45, Pariz 177.50, London 161.80, Newyork 33.80.

Dunaj. Živnostenska banka 825.000, Alpine 392.000, Greinitz 139.000, Trbov. družba 459.000, Hrvatska eskomptna banka 117.000, Leykam 135.000, Jugoslovanska banka 120.000, Hrvatsko slav. dež. hip. banka 71.400, Mundus 848.000.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstot. investicijsko posojilo iz leta 1921. 64—65, 2 pol odstot. drž. renta za vojno škodo 160 (blago), Celjska posojilnica, Celje 210—212, Ljub. kreditna banka, Ljubljana 235 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 110—110 (zaklj. 110), Prva hrv. štedionica, Zagreb 830—840, Slavenska banka, Zagreb 72 (denar), Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana 190—200, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 135 (blago), Združene papirnice Vevče 100—110, Nihag, d. d. za ind. i. trg. drvom, Zagreb 50 (denar), Stavbna družba, Ljubljana 265—280.

Zagreb. Hrv. esk. banka, Zagreb 106—107.50, Hrv. sveopća kreditna banka, Zagreb 104—106, Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb 63.25—63.26, Jugoslavenska banka, Zagreb 111 do 112, Prva hrv. štedionica, Zagreb 830—840, Slavenska banka, Zagreb 71, Ljubljanska kred. banka, Ljubljana 235, Dioničko društvo za ekspl. drva, Zagreb 47—48, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Osijek 683—690, Gutman 460 do 500, Slavonija 57.50—58.50, Trb. prem. družba 413, Združene papirnice, Vevče 100 do 120, 7 odst. drž. invest. posojilo 63—63.50, Vojna odškodnina 159—160.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Bordonali, 6 m - media 8, 35-35 do 40-40, feo meja 450 denar; smrekove deske, monte, paralel. pričeljene, 4 m dolž., od 16 cm, 12 mm, 18 mm, feo meja 610 (denar); bukova drva, 1 m dolž., napolsuha, feo meja tranz., 5 vag., 25 (zaklj. 25); bukovo oglje Ia, vilano, feo meja tranz., 1 vag. 118 (zaklj. 118). — Žito in poljski pridelki: Pšenica prekmurska 74-75, feo Dolnja Lendava 470 (blago); pšenica medjimurska, 72 kg, par. Ljubljana 465 (blago), odpadki pšenice, par. Ljubljana 300 (blago); otrobi pšenični, drobni, juta vreče, feo Ljubljana 210 (blago); otrobi pšenični, drobni, pol pap pol juta vreče, feo Ljubljana 205 (blago), otrobi pšenični, debeli, juta vreče, par. Ljubljana 257.50 (blago); Koruza promptna slavonska, par. Ljubljana 212.50 (blago); koruza drobna, medjimurska, par. Ljubljana 240 (blago); koruza okrogla, promptna, feo medjimurska postaja 230 (blago); ajda siva, feo štajerska postaja 287.50 (blago); ječmen 61.5-62 kg, feo Ljubljana, 1 vag., 350 (zaklj. 350); krompir rdečkast, feo štaj. postaja 140 (blago); krompir beli, feo štaj. postaja 135 (blago); krompir rumeni, feo štaj. postaja 110 (blago).

Novi Sad. Pšenica 455—460, koruza 175, mare—april 190, maj—junij 205, moka bazis »0« 650—660, otrobi 200. Položaj nespremenjen.

Zveza slov. gostilničarskih zadrug za Slovenijo

je imela 26. t. m. svoj občni zbor, katerega so se udeležili zastopniki skoro vseh gostilničarskih zadrug za Slovenijo. Posebno častno so bile zastopane kranjske zadruge.

Zborovanje je otvoril predsednik Zveze Fr. Kavčič, ki je pozdravil v imenu zveze vse zastopnike zadrug, in pa zastopnike ministrstva za trgovino in obrt, zastopnike »Trgovske in obrtne zbornice«, zastopnike ljubljanskih listov in vse goste, ki so se udeležili tega zborovanja. Po prebranju zapisnika zadnjega občnega zbora, ki se je vršil lani avgusta meseca, je podal tajnik zveze g. Pintar kratko, a dobro sestavljeno poročilo o delovanju Zveze. Zveza se je uveljavljala vsestransko za dobrobit svojih članic in članov in je napravila več korakov na razne oblasti, da doseže kolikor možno ugodnosti in življenskemu razvoju primernih pravic za gostilničarsko obrt. Zveza je dala tudi številne pravne nasvete in je rešila nebroj raznih tozadevnih dopisov in izdaja tudi svoje stanovsko glasilo »Gostilničar«, ki ima že čez 2000 naročnikov. Poročilo je bilo soglasno sprejeto. K temu poročilu je bil stavljen predlog, da naj se Zveza pobriže tudi za to, da se gostilničarjem vino, katero dajejo kot posestniki svojim delavcem, ne obdavi. — Dalje je bil stavljen tudi predlog, da naj se pobriže taksa odnosno kazen za neprijavljeno godbo v gostilniškem lokalu samo za prirejene godbe in plese odnosno bi se to tudi lahko pavšaliralo, s čemer bi se ugodilo gostilničarjem in gostom. Po teh in še nekaterih drugih strokovnih predlogih, ki so bili vsi brez ugovora sprejeti, je prebral g. tajnik računski zaključek Zveze, ki izkazuje v preteklem letu dohodkov 33.808.50 Din, izdatkov pa 35.829.83 Din, kar izkazuje 2021.30 Din primanjkljaja, ki se pa krije še z neobdavnimi dohodki Zveze. Tudi to poročilo je bilo brez ugovora sprejeto.

V imenu trgovske in obrtne zbornice je pozdravil zborovalce dr. Pretnar, ki je poudarjal, da sta hotelirski in gostilničarski obrt nujno potrebna stanova tako za domačine, posebno pa še za tujski promet, ker daje razvoj ravno teh stanov prvi vpogled v civilno kulturno stališče prebivalstva. Razvoj teh stanov je aktualno socialno vprašanje cellega naroda.

Kot zastopnik mestnega magistrata je pozdravil zborovalce obrtni referent dr. Kodre, in je ugotavljal, da tudi magistrat skuša priti v okoliščini, ki se gode gostilničarjem, posebno z ozirom na kvarne posledice taksnega zakona na gostilniške obrti. Strinja se popolnoma z odpravo točenja žganih, alkoholnih in opojnih pijač v raznih zajutkovnicah, prodajalnah in skritih beznicah, ki tvorijo vedno hujšo konkurenco poštemu prijavljenemu gostilničarju, ki odgovarja za svoj lokal in plačuje tudi tozadevne davke. Predsednik se je zahvalil obema referentoma in ju je prosil za nadaljnjo naklonjenost v interesu slovenskega gostilničarstva. Nato je prebral zvezin tajnik g. Pintar obsežno spomenico, ki je naslovljena na notranje ministrstvo v Belgradu in opozarja vlado na razne nedostatke v predpisih glede teh obrti. Nato so se oglašili še drugi govorniki, ki so razpravljali o raznih stanovskih vprašanjih, pri čemer se je razvila precej živahna debata. Bilo je stavljenih in sprejetih še več predlogov strokovnega pomena.

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

»Ali ne bi hoteli to še enkrat ponoviti?« je dejal Daylight. »Vidi se mi, kakor da Vas ne bi bil povsem prav razumel. Dejali ste...«

Z mučnim pričakovanjem je prežal, da se oglasi Letton.

»Rekel sem, da ne razumete cele reči, Mr. Harnish, to je bilo vse. Hazardirali ste na borzi in prizadejali so Vam težke udarce. Ampak niti Ward Valley niti jaz niti moja druga ne čutimo, da bi Vam bili kaj dolžni.«

Daylight je pokazal na kopico pobotnic in odrezkov na mizi.

»Vse tole predstavlja deset milijonov, sedemindvajset tisoč dvainštirideset dolarjev in osemindesetdeset centov dobrega gotovega denarja. Mar nima nobene vrednosti?«

Letton se je nasmehljaj in skomignil z ramo. Daylight se je ozrl na Dowsetta in zamrmral: »Skoraj bi mislil, da ima tista moja zgodba navsezadnje vendarle nekaj pomena.« In nasmejal se je nekam zoporno. »Vi ste delili, vi drugi, in prav je bilo. Ne zabavljam. Jaz sem kakor igralec v tisti igri pokerja. Vi ste delili in Vi ste imeli pravico storiti vse, kar je bilo v Vaši moči. In storili ste tudi — ogulili ste me do kože.«

Srepo je strmel v kopico papirja na mizi kakor da bi bil odrevenel.

»In vse to ni vredno papirja, na katerem je napisano. Za vraga, vi znate deliti, kedar imate ugodno priliko. Oj ne, ne zabavljam. Vi ste delili in me prav gotovo obrali. Sedaj pa je igra pri kraju, karte so na mizi in se ne deli več, ampak...«

Roka mu je urno smuknila v notranji prsni žep in se prikazala z veliko avtomatično pištolo.

»Kakor sem rekel, prejšnje deljenje je pri kraju. Sedaj pa delim jaz in bom videl, ali morem imeti tiste štiri ase v roki — «

»Roko proč, ti pobeljeni grobl« je ostro zakričal. Nathanielova roka, ki se je počasi plazila proti električnemu gumbu na mizi, se je iznenada ustavila.

»Zamenjate svoje sedeže,« je ukazoval Daylight.

»Sedi tje, ti smrdljivac z gnjilimi jetri. Hitro, skoči! Pri Bogu, sicer naredim, da boš puščal vodo in bodo ljudje mislili, da je bil tvoj oče vodni hidrant, mati pa škropilni voz. Ti porini svoje stol zraven njega, Guggenhammer, ti pa, Dowsett, sedi semkajle, da vam drugim vsem raztolmačim vrline tele avtomatične pištole. Nabit je za veliko igro in se sproži osemkrat. Kar brni, kadar začne streljati.«

»Sedaj pa, ko so uvodne opombe pri kraju, pričnem deliti. Pomnite, da ne delam nikakih opazkov Vašem deljenju. Ravnali ste, kakor ste pač najbolje znali in vse je v redu. Ampak sedaj delim jaz, in sedaj je na meni, da storim vse najboljši, kar je v moji moči. Prvič mislim, da me poznate Vi drugi. Jaz sem Burning Daylight — veste? Ne bojim se ne Boga ne hudiča, ne smrti ne uničenja. To so moji štirje asi in oni pobijejo vse Vaše stave. Poglejte no tega živega okostnjaka. Letton, gotovo te je strah umreti. Tako si prestrašen, da vse kosti klopečejo v tebi. In pogledite tega debelega juda tam; rumen in zelen je kakor bolna sliva. Dowsett, ti si hladnokrven. Trenil nisi z očesom niti zgenil z enim lasom. To je radi tega, ker znaš dobro računati. In to te dela tako mirnega pri tej moji delitvi. Sedaj sedite tam in vi drugi veste, da Vas gotovo odereem na kožo. Vi drugi veste, kdo sem in da se ne bojim ničesar. In vi drugi boste sešeli denar skupaj in potem boste vedeli, da vam ne bo treba umreti, ako se morem temu izogniti.«

»Rajši vidim, da Vas obesijo,« je odvrnil Dowsett.

»Tega ne boste dočakali. Kadar se šala prične, si ti prvi, ki ga poderem. Ne boste tako dolgo živeli, da bi to dočakali. Vsi umrjete sedajle in tukaj na me-

stu, jaz pa bom umrl, ako me po zakonu obsodijo — veste? Ko boste mrtvi in bo trava rastla iz Vaše mrhovine, še vedeli ne boste, ako me obesijo, jaz pa bom dolgo časa imel veselje vedeti, da ste me pustili zadaj.«

Daylight je prenehal.

»Pa nas vendar ne mislite umoriti,« je vprašal Letton s čudnim, tenkim glasom.

Daylight je odmajal z glavo.

»Pride predrago. Vi drugi vsi skupaj niste vredni tega. Rajši bi imel svoje igralne znamke nazaj. In jaz sodim, da mi vi drugi rajši vrnete moje znamke kakor da bi šli v mrtvašnico.«

Sledila je dolga tišina.

»Veste, z delitvijo sem pri kraju. Sedaj pa je na Vas, da igrate. Ampak medtem, ko razmišljate, Vam podam resno svarilo: ako se fislale vrata odpro in ako da katerikoli od Vas tičev količkar znamenja, da se tukaj godi nekaj nenavadnega, potem gotovo začnem takoj pritiskati na petelina. Ni žive duše, ki pride potem iz sobe, razen z nogami naprej.«

Sledila je dolga seja treh ur. Odločujoči faktor ni bila velika avtomatična pištola, temveč gotovost, da jo bo Daylight uporabil. Ne samo trojica je bila o tem prepričana, ampak tudi Daylight sam. Bil je trdno odločen postreliti vse tri, ako mu ne vrnejo denarja. Stvar ni bila tako lahka, da bi v nekaj trenutkih spravili skupaj vsoto deset milijonov v bankovcih in tako so nastali mučni odlogi. Več kot desetkrat sta bila v sobo pozvana Mr. Howison in glavni tajnik. Pri teh prilikah je pištola ležala Daylightu v naročju, malomarno pokrita s časnikom, dočim si je on zvil in prižigal cigarete iz rujavega papirja. Pa koncem koncev so stvar uredili. Eden od uradnikov je prinesel iz čakajočega avta kovčeg z aobleko in Daylight ga je zaprl, ko je vtaknil vanj zadnji sveženj bankovcev. Pri vratih se je ustavil, da jim pove poslednje.

(Dalje sledi.)

Pridobivajte novih naročnikov!

Naznanila.

Ljubljanski skavti V soboto, 28. t. m. predava naš starešina, Sivi volk o prirodnih krasotah Krasa in njegovih pojavov, ob 18. uri na učiteljski. Predavanje spremljajo krasne skioptične slike!

Poselska zveza ima v nedeljo 29. t. m. ob 5. predavanje v Rokodelskem domu, Komenskega ul. 12. K obilni udeležbi vabi odbor.

Služkinje! Naša zadruga »Služkinjski dom« ima svoj redni občni zbor v nedeljo 5. aprila ob 5. pop. v Alojzijevešču s tem sporredom: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje bilance za l. 1924. 3. Nado-mestna volitev načelstva. 4. Poročilo o izvršeni reviziji. 5. Čitanje zapisnikov in odobrenje sklepov občnih zborov iz l. 1923 in 1924. 6. Slučajnosti. Vse članice »Služkinjskega doma« se zborovanja udeležite!

Merkurjeva knjižnica. Trgovsko društvo »Mer-kur« za Slovenijo v Ljubljani preureja in izpopolnjuje sedaj svojo knjižnico, ki je svoj čas vsled izbruha vojne prenehala s poslovanjem. Knjižnica bo članstvu že v kratkem na razpolago. Knjižnica bo imela poseben oddelek za trg. vajence in vajenke. Člani in prijatelji društva se naprošajo, da razne strokovne in leposlovne knjige, ki jih lahko pogrešajo, podare Merkurjevi knjižnici. Darovalci, ki želijo, da pošlje društvo svojega slugo po knjige, naj to blagohotno sporoče po dopisnici ali telefonično (št. 552). Društvena pisarna je še vedno Gradišče 17, I. nadstr.

Turistika in sport.

NOGOMETNE TEKME.

Prvenstvene nogometne tekme so končale preteklo nedeljo z rezultati: **Hermes : Primorje 0 : 0**, **Maribor : Jadran 3 : 1** in **Rapid, Maribor : Celje 4 : 2**. Napredek je pokazal v prvi vrsti Maribor, nad pričakovanje dobro igro sta podala tudi Primorje in Celje, medtem ko Rapid, posebno pa Jadran, nista ugajala in je imel Hermes očitno smolo. — Prvenstvena tabela izkazuje sedaj sledeče stanje: 1. Ilirija 18 točk (score 40 : 5), 2. Rapid 12 (21 : 18), 3. Hermes 9 (16 : 18), 4. Primorje 9 (17 : 25), 5. Jadran 8 (12 : 21), 6. Maribor 7 (18 : 28), 7. Celje 1 (12 : 30). — Rezerve I. razreda v Ljubljani: 1. Ilirija 10 (33 : 1), 2. Primorje 4 (7 : 9), 3. Hermes 4 (10 : 18), 4. Jadran 2 (4 : 26). — Prihodnjo nedeljo stopa prvenstveno tekmovalje v odločilno fazo. Sestaneta se v Ljubljani Ilirija in Primorje ter Hermes in Rapid. V teh dveh tekmah pade že končno odločitev za več mest tabele. Tako si Ilirija z zmago nad Primorjem definitivno lahko osigura prvo mesto in prav tako je Rapid popolnoma siguren drugega mesta, kakor hitro zmaga nad Hermesom. Na drugi strani ima Hermes v slučaju zmage nad Rapidom še vedno, vsaj teoretično, izgleda za drugo mesto in tudi Primorje bi v slučaju zmage nad Ilirijo še prišlo v poštevek za drugo mesto. Celje je neizbežno obsojeno na zadnje mesto in s tem na nazadovanje v II. razred. V II. razredu imajo izgleda na napredovanje v I. razred, na mesto Celja ljublj. Slovan in LASK ter nekoliko maribor-

ski Merkur. — Moštva so danes že popolnoma v formi, tekme od nedelje do nedelje bolj zanimive in popolne.

Ilirija je gostovala v nedeljo na Reki, kjer je imela za protivnika reškega prvaka Olimpijo. Ilirija je svojo prvo letošnjo mednarodno tekmo izgubila v drugem polčasu z 0 : 3, potem ko je v prvem polčasu ob rezultatu 0 : 0 podala dobro igro ter bila Olimpiji, ki se nahaja letos v izredni formi in ima vse šanse, da se pribori v I. divizijo, raven protivnik. V drugem polčasu je moral takoj začetkom zapustiti igrišče Zupančič G., do tedaj najboljši igralec Ilirije, ker je zadobil težjo blesuro, in s tem je naše moštvo zgubilo vse šanse na pozitiven izid.

Belgradska Jugoslavija, državni prvak, je igrala preteklo dni na Češkem, kjer je podlegla praški Slaviji z 2 : 7 in Vršovicam z 4 : 7 ter dosegla proti Kralevem Hradcu 4 : 4.

Vršilo se je 22. in 25. t. m. tudi nekaj pomembnih reprez. tekem s sledečimi izidi: Avstrija : Švica 3 : 0, Madžarska : Švica 5 : 0, Italija : Francija 7 : 0!

V Zagrebu je igral Gradjanski s Concordijo 1 : 0 in z Železničarji 4 : 1. HASK je porazil v prv. tekmi Sparto s 7 : 2.

Na Dunaju je v prvenstveni tekmi podlegel Rapid židovski Hakoah z 1 : 4, Sportklub je zmagal nad bruskiimi Židenicami s 3 : 2.

V Pragi je porazila Slavija drugi mažarski klub FTC s 6 : 0 in v prv. tekmi Deutscher FC s 4 : 2.

Ilirija : Slovan 6 : 0. Na praznik sta odigrala Ilirija in Slovan, prvak I. razreda in

prvak II. razreda prijateljsko tekmo z gornjim rezultatom. Igralo se je zelo »po domače«, sportno tekma ni nudila kaj posebnega. Ilirija je nastopila s celo vrsto rezervnih moči; I. moštvo se očitno štedi za prihodnjo nedeljo, ko nastopi proti Primorju.

Ilirija : Primorje. Prvenstvena tekma med tema najostrejšima rivaloma na sportnem polju, ki prinese običajno napeto borbo in vzbudi vedno velik interes naše sportne javnosti, se vrši v nedeljo 29. t. m. ob 16. uri na sportnem prostoru SK Ilirije; predtekma rezervnih moštev se prične ob 14.30. Isti dan se vrši prvenstvena tekma Hermes : Rapid, s čemur doseže prv. tekmovalje v Ljubljani svoj višek.

Poizvedovanja.

Zgubila se je železniška legitimacija. Pošten najditelj naj jo prinese na naslov, ki se nahaja v legitimaciji.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. v. s.

Normalna barometrska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Baromet. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padačina v mm
25./3. 21 h	731.1	7.6	0.7	oblač. v.	—
26./3. 7 h	728.4	6.2	0.7	oblač.	—
26./3. 14 h	726.8	9.5	0.8	obl.	—

Specialna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev **LUDOVIK BARAGA** Ljubljana, Šelenburgova ulica

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znaklo!

VAJENCA

za čevljarstvo sprejme J. Salomon, Erjavčeva c. 2.

Išče se starejši, izurjen

MIZAR

za vodjo tovarne zabojev in stavbene mizarstva izven Ljubljane. — Ponudbe z navodbo vseh podatkov upravi lista pod »MIZAR« št. 2002.

Svarilo.

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik dolgov, katere dela moja žena ANGELA DETELA ali pa moja tačca TEREZIJA SADAR.

Ljubljana, 25. marca 1925.

Leopold DETELA.

POZOR! POZOR! Zniž. cene mesu!

Podpisani naznanjam cenj. občinstvu, da od sobote dalje, t. j. od 28. t. m. prodajam meso pitanih volov kg I. vrste 20 Din, II. vrste 19 Din na Pogačarjevem trgu. Se priporočam.

JAKOB JESIH, mesar.

STANOVANJE

lepo, se takoj odda tistemu, ki odkupi novo pohištvo. — Naslov v upravi pod št. 1976.

TRGOVEC

za razpečevanje lepil, sredstev (Klebstoffe), Syndetikon in še več drugih vrst. se išče. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »R. A. 10«.

Čebulček in česen nudi najceneje Sever & Komp. Ljubljana.

Kupujem kože

domačih zajcev, vsako množino, plačam najvišje cene. — KOBASEVIČ - Zagreb, Kaptol 14. 1592

Insertirajte v »Slovenca«!

IŠČEM POSOJILO

150 do 200.000 Din na prvo vknjižbo na dve posestvi v vred. najmanj do 3 milijone. Plačam polletno obresti naprej. Denar rabim takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 1926.

LESNI INDUSTRIJCI!

OBRATOVOĐJA na parnih in vodnih žugah z večletnimi izkušnjami, verziran v vseh lesnih manipulacijah, pošten in zanesljiv, želi prometi mesto. — Ponudbe na upravnishvo lista pod št. 1974. — Obratovodja« št. 1974.

TRGOVINA

z manufakturo najbolje vpeljana v Ljubljani, se z zalogo ugodno prodaja. — Ponudbe pod »LEP LOKAL« na upravo »Slovenca«.

Otroški vozički

sportni in luksuzni po najnižji ceni in največja zaloga. Prodaja na obroke, ceniki franko. **Tribuna F. B. L.** tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta 4.

IŠČEM pridno in pošteno DEKLE

za vsa hišna opravila. — Resljeva cesta 30/L, desno.

KAPITALISTI!

Večja tovarna v Sloveniji, tako vpeljana, da ne more toliko izdelati, kolikor ima naročil, brez konkurence, želi povečati obrat. Potreben kapital Din 500.000.— proti vknjižbi ali pristop kot družabnik z osebnim sodelovanjem. Sprejme se tudi inostranski kapital. Uspešno posredovanje se honorira po dogovoru. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 1974. — Tovarna 125 — št. 1966.

Gumijevi dežni plašči

zelo trpežni samo po 250 Din isti boljše vrste 290 Din, najfinejši 460 Din v lepih barvah razpošilja samo Prva gorenjska razpošiljalna

Ivan Savnik, Kranj 100

Istotam se razpošilja zopet vse vrste manufakturne blago po najnižjih cenah. Zahtevajte vzorce in cenik!

MODERNI DAMSKI SLAMNIKI

Bratje Oberwalder, Domžale.

Pri odjemu čez 500 Din 5% popusta! **Neverjetno! Neverjetno!**

Prodajam vse manufakturno blago, kakor najfinije češke kamgarne za obleke in površnike, sukno od najboljšega angleškega do najcenejšega (Din 38), žamet za hlače, kakor tudi blačevino, ševjot vseh vrst, fini češki cefir, sifone (od Din 14.—), plavino in vse drugo po izvanredno nizki ceni in pri odjemu čez Din 500 dam 5% popusta!

Krojači in šivilje popust pri vsaki vsoli.

EDINO PRI

IVAN KOS

Šiška, Celovška cesta št. 2

Podružnica: Ljubljana, Sv. Petra c. 23

Podružnica: Gorenjsko, Srednja vas 2

Pri odjemu čez 500 Din 5% popust!

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

V globoki žalosti naznanjam v lastnem in imenu sorodnikov, da mi je moja nepozabna soproga, vzor gospodinja, gospa

Vincencija Urlep roj. Urbas

hišna posestnica in trgovka

v sredo, dne 25. t. m. ob 4 zjutraj, po dolgi mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, bogu vdana preminula.

Pogreb nepozabne mi pokojnice bo v četrtek, dne 26. t. m. ob pol 5 uri popoldne iz hiše žalosti, Komenskega ulica št. 16, na pokopališču k Sv. Križu, kjer se truplo položi v lastno grobnico k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

V Ljubljani, dne 25. marca 1925.

Fran Urlep

soprog.

Zahvala.

Za vse izraze sožalja ob smrti moje blage soproge, gospe

Vincencije Urlep roj. Urbas

dalje za številne vence in cvetje, poklonjeno dragi pokojnici in vsem, ki so jo prišli kropiti in jo spremljali na njeni zadnji poti, izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo.

Srčna hvala vsem, ki so ji izkazovali za časa njene dolgotrajne in težke bolezni tako iskreno sočutje. Osebito pa se zahvaljujem gg. prof. dr. E. Šlajmerju, dr. Pavlu Krajcu in dr. Höglerju za požrtvovalno in skrbno zdravniško pomoč, slednjemu še posebno za požrtvovalnost v zadnji noči. Hvala tem potom tudi gosp. dr. M. Ogorčevcu in sorodstvu, ki so mi bili v dneh smrti z uslužnostmi blagohotno ob strani.

LJUBLJANA, dne 27. marca 1925.

Fran Urlep

soprog.